

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ
Ταχ. Δ/ση: Μέρλιν 5 ΑΘΗΝΑ, 10671
Πληροφορίες: ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΚΟΥΤΑΝΤΟΥ
Τηλ.: 2107446665
Email: chkoutadou@mou.gr

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΑΘΗΝΑ, 17/10/2025
Α.Π.: ΥΠΕΘΟΟ 182152 ΕΞ 2025
Κωδικός Πρόσκλησης: 1.1.10.2
Α/Α Πρόσκλησης ΟΠΣ: 18765

Προς:
Πίνακας Αποδεκτών

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΜΕ ΤΙΤΛΟ «Ζωντανά Εργαστήρια στις επηρεαζόμενες περιοχές των ΕΣΔΙΜ Δυτικής Μακεδονίας»

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ
ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4622/2019 (Α' 133) για το «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης».
2. Τον ν. 4914/2022 (Α' 61) για τη «Διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, σύσταση ανώνυμης εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις» όπως ισχύει.
3. Το π.δ. 77/2023 (Α' 130) «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων – Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών – Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων».
4. Το π.δ. 79/2023 (Α' 131) «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών»
5. Την υπ' αριθ. Υ12/7-7-2023 (Β' 4403) Απόφαση Ανάθεσης αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Νικόλαο Παπαθανάση.
6. Το π.δ. 82/2023 (Α' 139) «Μετονομασία Υπουργείου - Σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων και θέσεων προσωπικού -Τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ. 77/2023 (Α' 130) - Μεταβατικές διατάξεις»
7. Τις διατάξεις του ν. 4872/2021 (Α' 247) «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση, ρύθμιση ειδικότερων ζητημάτων απολιγνιτοποίησης και άλλες επείγουσες διατάξεις»
8. Την υπ' αριθ. 4434/18-1-2022 (Υ.Ο.Δ.Δ. 20) Κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για το διορισμό Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, όπως ανανεώθηκε με την υπ' αριθ. 9296 ΕΞ 2025/20.01.2025 (Υ.Ο.Δ.Δ. 16) Κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.
9. Την υπ' αριθ. 653/17-01-2024 (Β' 462) Υ.Α «Αναδιάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης και αντικατάσταση των υπουργικών αποφάσεων υπ' αριθ. 45903/ 04.05.2022 (Β' 2303) και υπ' αριθ. 25544/21.03.2023 (Β' 1957)» όπως τροποποιήθηκε από την υπ' αριθ. 162235/6-11-2024 (Β' 6143)
10. Την υπ' αριθ. 52552/20-05-2022 ΥΑ με θέμα «Τοποθέτηση Προϊσταμένου της Διαχειριστικής Αρχής ΕΣΠΑ ΔΑΜ 2021-2027» (ΑΔΑ: 93ΜΟ46ΜΤΛΡ-ΤΟΣ).
11. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.
12. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τη θέσπιση

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2025/1914 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Σεπτεμβρίου 2025 «Τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης».

13. Την υπ' αριθ. C(2025) 5684 final 11.8.2025 εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης C(2022) 3943 για την έγκριση του Προγράμματος "Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση 2021-2027", με την οποία εγκρίθηκε η 1η Αναθεώρηση του Προγράμματος.

14. Την υπ' αριθ. 114947/29-11-2022 (Β' 6132) Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027».

15. Την υπ' αριθ. 110565/17-11-2022 με την (Β' 5958) Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 (ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61))», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την υπ' αριθ. 8542/24-05-2024 (Β' 2855) Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

16. Την υπ' αριθ. 115474/28-08-2024 (Β' 4921) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ. 114274/28.11.2022 απόφασης «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 (έλεγχος δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 38 του ν. 4914/2022, Α' 61)» (Β' 6131).

17. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

18. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2832 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος.)

19. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/2472 της Επιτροπής, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

20. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός - ΓΑΚ), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

21. Την Απόφαση 2012/21/ΕΕ της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2011 για την εφαρμογή του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος.

22. Την Ανακοίνωση 2012/C8/02 της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος.

23. Την Ανακοίνωση 2016/C 262/01 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

24. Την ανακοίνωση της Επιτροπής - Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία (2022/C414/01).

25. Τον προγραμματισμό έκδοσης προσκλήσεων σύμφωνα με το επικαιροποιημένο έντυπο Ε.Ι.1_1 του Συστήματος Διαχείρισης & Ελέγχου 2021-2027

26. Το υπ' αρ. πρωτ. 129898 ΕΞ 2025/ 21-07-2025 έγγραφο του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: «Έγκριση τεύχους εξειδίκευσης υπ' αριθ. 38.1»

27. Τη με αρ.πρωτ. 148149/ΕΞ 2025/ΥΠΕΘΟΟ 27/08/2025 απόφαση 9ης Γραπτής Διαδικασίας της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση 2021-2027» με την οποία εγκρίθηκαν η μεθοδολογία και τα κριτήρια επιλογής της δράσης 1.1.10 «Ζωντανά Εργαστήρια στις επηρεαζόμενες περιοχές των ΕΣΔΙΜ Δυτικής Μακεδονίας και Μεγαλόπολης».

28. Το με αρ. πρωτ. 115150/ΕΥΚΕ 4023/2-11-2016 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες αναφορικά με την αξιολόγηση πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας των πράξεων με τους κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων.

29. Το με αρ. πρωτ. 101270/ΕΥΚΕ3633/30-09-2016 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα «Διευκρινίσεις σχετικά με ζητήματα εφαρμογής του Καν. ΕΕ 651/2014».

30. Το με αρ. πρωτ. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ1162/27-10-2023 έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων»

31. Το με αρ. πρωτ. 112292/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1359/27-11-2023 έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Διευκρινίσεις στις οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».

32. Το με αρ. πρωτ. 8093/27-01-2023 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης «Αποστολή 3ης τεχνικής οδηγίας σχετικά με τη συμμόρφωση των δράσεων των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 με την Αρχή «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (Do No Significant Harm-DNSH))

33. Τον Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ Α' 147/08.08.2016) «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως ισχύει.

34. Τον Ν. 4310//2014 (ΦΕΚ Α' 258/08.12.2014) «Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και άλλες διατάξεις», όπως αυτός τροποποιήθηκε στο άρθρ.13Α από το Ν. 5203/2025 (ΦΕΚ Α' 87/02.06.2025).

35. Το με αρ. πρωτ. 139545/ 21-12-2021 έγγραφο της ΕΥΘΥ «Μορφές συνεργασίας μεταξύ φορέων/αναθετουσών αρχών»

36. Το Α.Π. εισ. ΥΠΕΘΟΟ 166936 ΕΥΚΕ ΧΕ 1242/24-09-2025 μήνυμα ηλ. ταχυδρομείου της ΔΑ «Προγράμματος Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» στην ΕΥΚΕ-ΧΕ, για την αποστολή Σχεδίου Πρόσκλησης με τίτλο «Ζωντανά Εργαστήρια στις επηρεαζόμενες περιοχές των ΕΣΔΙΜ Δυτικής Μακεδονίας και Μεγαλόπολης».

37. Το από 25-09-2025 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της ΔΑ «Προγράμματος Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» στην ΕΥΚΕ-ΧΕ για την αποστολή Σχεδίου Πρόσκλησης με τίτλο «Ζωντανά Εργαστήρια στις επηρεαζόμενες περιοχές των ΕΣΔΙΜ Μεγαλόπολης».

38. Το από 29-09-2025 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της ΔΑ «Προγράμματος Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» στην ΕΥΚΕ-ΧΕ για διευκρινήσεις σχετικά με την πρόθεση της Δ.Α. να εκδώσει ταυτόχρονα πανομοιότυπη Πρόσκληση με τίτλο

«Ζωντανά Εργαστήρια στις επηρεαζόμενες περιοχές των ΕΣΔΙΜ Δυτικής Μακεδονίας»

39. Το με αρ. πρωτ. 172458 ΕΞ 2025 /ΥΠΕΘΟΟ 02-10-2025/ ΕΥΚΕ-ΧΕ 1242 έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Διατύπωση γνώμης σχετικά την πρόσκληση τίτλο «Διατύπωση γνώμης επί του σχεδίου πρόσκλησης με τίτλο «Ζωντανά Εργαστήρια στις επηρεαζόμενες περιοχές των ΕΣΔΙΜ Μεγαλόπολης» για την υποβολή προτάσεων στο Πρόγραμμα Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση», και το συνοδευτικό μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στο οποίο αναφέρεται ότι: «...Εφόσον η πρόσκληση της Δυτικής Μακεδονίας θα είναι απολύτως αντίστοιχη με αυτή της Μεγαλόπολης σε όλα τα βασικά σημεία (αντικείμενο, κανόνες επιλεξιμότητας, διαδικασία αξιολόγησης, πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων), η ίδια γνωμοδότηση καλύπτει και τις δύο προσκλήσεις, με κοινό σκεπτικό όσον αφορά τα ζητήματα κρατικών ενισχύσεων...».

40. Το από 09/10/2025 Ενημερωτικό Σημείωμα του Προϊστάμενου της Διαχειριστικής Αρχής προς τον Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης.

41. Την με αρ.πρωτ. ΥΠΕΘΟΟ 179592 ΕΞ 2025/14-10-2025 Εισηγήση του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης προς τον Αν.Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

Κ Α Λ Ε Ι

Τους φορείς που εμπίπτουν στις παρακάτω κατηγορίες δυνητικών Δικαιούχων

Ερευνητικά Κέντρα του Άρθρου 13Α του Ν. 4310/2014, εκτός της περίπτωσης Β, που να έχουν έδρα ή/και παράρτημα και δραστηριοποιούνται στις περιοχές ΕΣΔΙΜ Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (περιοχές παρέμβασης του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης)

Δήμοι, ΟΤΑ Α' βαθμού των περιοχών ΕΣΔΙΜ Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας

Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, που να έχουν έδρα ή/και παράρτημα και δραστηριοποιούνται στις περιοχές ΕΣΔΙΜ Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (περιοχές παρέμβασης του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ,

για την **υποβολή προτάσεων έργων (πράξεων)**, προκειμένου να ενταχθούν και χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του/ων Προγράμματος/ων:

Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση

Ταμείου/ων:

ΤΔΜ

Δράσεων:

Ως δυνητικοί δικαιούχοι θεωρούνται και όσοι φορείς έχουν συνάψει προγραμματική σύμβαση με τους ανωτέρω, βάσει του θεσμικού πλαισίου αυτών κι εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις.

Ο Κύριος Δικαιούχος που αναλαμβάνει την υποβολή της πρότασης, σε περιπτώσεις προτάσεων όπου η υλοποίησή τους πραγματοποιείται από πολλαπλούς δικαιούχους είναι ο Δικαιούχος που ορίζεται από το σύνολο των δικαιούχων / συνδικαιούχων.

1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

Οι προτάσεις που θα υποβληθούν θα πρέπει να εμπίπτουν

στους Ειδικούς Στόχους:

A/A	Κωδικός	Τίτλος
1	JSO8.1	Ειδικός Στόχος του ΤΔΜ

στα Πεδία Παρέμβασης:

A/A	Κωδικός	Τίτλος
1	028	Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων, των ερευνητικών κέντρων και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

να καλύπτουν τις παρακάτω γεωγραφικές περιοχές:

A/A	Επίπεδο	Γεωγραφική Περιοχή
1	Περιφέρεια	Δυτικής Μακεδονίας

και να συνεισφέρουν στην επίτευξη των παρακάτω δεικτών εκροών και αποτελέσματος:

ΚΩΔ.	Ονομασία Δείκτη	Μονάδα Μέτρησης	Στόχος
RCO01	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)	Επιχειρήσεις	88,00
RCO01a	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: πολύ μικρές)	Επιχειρήσεις	
RCO01b	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις εκ των οποίων μικρές	Επιχειρήσεις	
RCO01c	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: μεσαίες)	Επιχειρήσεις	
RCO01d	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: μεγάλες)	Επιχειρήσεις	
RCO04	Επιχειρήσεις χωρίς χρηματοδοτική υποστήριξη*	Επιχειρήσεις	88,00
RCO05	Νέες επιχειρήσεις που υποστηρίζονται	Επιχειρήσεις	44,00
RCR03	Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) που εισάγουν καινοτομίες προϊόντων ή διαδικασιών	Επιχειρήσεις	22,00

Οι δικαιούχοι μπορούν να χρησιμοποιήσουν μόνο τους δείκτες που αναφέρονται στην Πρόσκληση.

Αναλυτικότερα στοιχεία σχετικά με το Πρόγραμμα, τις Προτεραιότητες, τους Ειδικούς Στόχους, τις Κατηγορίες Περιφέρειας, το Ταμείο, τα Πεδία Παρέμβασης τους δείκτες καθώς και της κατανομής της δημόσιας δαπάνης ανά προτεραιότητα και κατηγορία περιφέρειας παρατίθενται στο **Παράρτημα Ι**.

- Η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη που διατίθεται για την ένταξη πράξεων με την παρούσα πρόσκληση **ανέρχεται σε 7.000.000,00.€**.
- Η ΔΑ δύναται να τροποποιήσει το συνολικό ύψος της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης της παρούσας πρόσκλησης ή και να προβεί σε αιτιολογημένη ανάκληση ισχύος της πρόσκλησης, ενημερώνοντας σε κάθε περίπτωση τους δικαιούχους μέσω της οικείας ιστοσελίδας www.eydam.gr.
- Στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης θα ενταχθούν πράξεις έως το ύψος της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης.

2. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

Η παρούσα πρόσκληση αφορά στη χρηματοδότηση του σχεδιασμού, της ανάπτυξης και της λειτουργίας Ζωντανών Εργαστηρίων (Living Labs) στις περιοχές των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ) Δυτικής Μακεδονίας.

Στόχος είναι η δημιουργία ανοικτών οικοσυστημάτων με βάση το μοντέλο της Τετραπλής Έλικας Καινοτομίας, όπου η επιστημονική κοινότητα, οι επιχειρήσεις, η δημόσια διοίκηση και η κοινωνία των πολιτών συνεργάζονται στη συνδημιουργία, τον πειραματισμό και την αξιολόγηση καινοτόμων τεχνολογιών, υπηρεσιών, προϊόντων και πολιτικών σε πραγματικές συνθήκες. Στο επίκεντρο της δραστηριότητας των Living Labs βρίσκονται οι τελικοί χρήστες - ωφελοούμενοι, οι οποίοι συμμετέχουν ενεργά στη συνδημιουργία, στον πειραματισμό και στην αξιολόγηση νέων τεχνολογιών και των εφαρμογών τους, υπηρεσιών, προϊόντων ή πολιτικών σε πραγματικά περιβάλλοντα.

Μέσω της ανάπτυξης ανοικτών εργαστηρίων επίδειξης, συμμετοχικού σχεδιασμού και ανατροφοδότησης, τα Living Labs λειτουργούν ως χώροι όπου νέες ιδέες δοκιμάζονται και προσαρμόζονται στις ανάγκες της κοινωνίας. Θα παρέχουν υπηρεσίες έρευνας & ανάπτυξης, δυνατότητες δοκιμής και πιλοτικής εφαρμογής προϊόντων, καθώς και εκπαίδευση, επίδειξη καινοτόμων τεχνολογιών και ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας για τις εξελίξεις σε τομείς όπως οι καθαρές τεχνολογίες, η αγροδιατροφή, η έξυπνη γεωργία, η ψηφιακή αγροτεχνολογία, η δημιουργική οικονομία και οι πολιτιστικές βιομηχανίες. Με τον τρόπο αυτό, ενισχύεται η βιωσιμότητα και ανθεκτικότητα των τοπικών επιχειρήσεων, εντείνεται το ενδιαφέρον διαβίωσης και εργασίας για περισσότερους επιστήμονες αλλά και νεοφυείς επιχειρήσεις και προάγεται η διαμόρφωση πλαισίου συναντίληψης και συνεργειών, κάτι που θα ευνοήσει την ανάπτυξη νέου παραγωγικού μοντέλου στις περιοχές ΕΣΔΙΜ Δυτικής Μακεδονίας.

Το μοντέλο λειτουργίας των Living Labs θα βασίζεται στον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την υλοποίηση επάλληλων προσκλήσεων υποβολής και δοκιμής λύσεων και εφαρμογών, καλούμενες ως κύκλοι πειραματισμού, με συγκεκριμένη στόχευση και προκαθορισμένο πλαίσιο παρακολούθησης, ελέγχου, και αποτίμησης αποτελεσμάτων. Στους κύκλους πειραματισμού θα καλούνται να συμμετέχουν ως ωφελοούμενοι κυρίως νέοι επιστήμονες, αλλά και νεοφυείς και λοιπές επιχειρήσεις. Έτσι, θα δίνεται η ευκαιρία στους ωφελοούμενους να

πειραματιστούν με περισσότερες λύσεις και δεδομένα προσελκύοντας στις περιοχές των ΕΣΔΙΜ Δυτικής Μακεδονίας, το ενδιαφέρον διαβίωσης και εργασίας για περισσότερους επιστήμονες αλλά και νεοφυείς επιχειρήσεις.

Τα Ζωντανά Εργαστήρια που θα δημιουργηθούν θα είναι άμεσα συνδεδεμένα με τις ανάγκες της Ζώνης Καινοτομίας της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας όπως περιγράφονται στο Εγκεκριμένο Πρόγραμμα ΔΑΜ (ως άνω 13 στα Έχοντα υπόψη).

Θα εστιάσουν, ενδεικτικά, στους κάτωθι τομείς:

1. Καθαρές Τεχνολογίες – Ενέργεια.
2. Αγροδιατροφή και Οίνος.
3. Οικονομία Ορεινών Όγκων και Λιμνών.

Οι προτάσεις που θα χρηματοδοτηθούν με την παρούσα Πρόσκληση για την δημιουργία Living Labs, θα ευθυγραμμίζονται πλήρως με τις αρχές του Νέου Ευρωπαϊκού Bauhaus (NEB), προωθώντας τη βιωσιμότητα, την ένταξη και την αισθητική. Με σεβασμό στο περιβάλλον και την κοινωνική δικαιοσύνη, τα εργαστήρια θα σχεδιάζουν καινοτόμες λύσεις που συνδυάζουν λειτουργικότητα, αρμονία με το περιβάλλον και ποιότητα ζωής για τους ανθρώπους. Οι δυνητικοί δικαιούχοι θα εφαρμόσουν στον σχεδιασμό των προτάσεων που θα υποβάλλουν, τις 3 αρχές εργασίας του NEB: 1) Συμμετοχική διαδικασία 2) Διεπιστημονική προσέγγιση 3) Συνεργασία σε επάλληλα επίπεδα.

Ομάδες Στόχοι - Ωφελοούμενοι της προκηρυσσόμενης Δράσης είναι ενδεικτικά:

- Υφιστάμενες και νέες επιχειρήσεις στους τομείς της ενέργειας, έξυπνων πόλεων, τεχνητής νοημοσύνης, της βιοοικονομίας, οινοποιίας, αγροδιατροφής, αλιείας, ψηφιακής τεχνολογίας, Δημιουργικής Οικονομίας και Πολιτιστικής Βιομηχανίας, τουρισμού, υγείας κ.ά.
- Νεοφυείς επιχειρήσεις και τεχνοβλαστοί υψηλής έντασης γνώσης
- Νέοι επιστήμονες και επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται ή επιδιώκουν την είσοδο σε καινοτόμους παραγωγικούς τομείς, αξιοποιώντας τις υποδομές, υπηρεσίες και δίκτυα των Ζωντανών Εργαστηρίων.
- Επιστημονικοί και ερευνητικοί φορείς και Ακαδημαϊκά Ιδρύματα που συνεργάζονται με επιχειρήσεις για την εφαρμογή τεχνολογικών λύσεων και τη διάχυση της καινοτομίας.
- Νέοι και υφιστάμενοι επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στον αγροτικό ή/και αλιευτικό τομέα

Οι προτάσεις που θα υποβληθούν στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης δύναται να περιλαμβάνουν δράσεις που αφορούν ενδεικτικά:

1. Δημιουργία ή αναβάθμιση υποδομών (αφορά αποκλειστικά υποδομές κυριότητας Δημοσίων Φορέων ή μακροχρόνιας παραχώρησης σε αυτούς για χρήση)
2. Προμήθεια εξοπλισμού για την ανάπτυξη και λειτουργία του Living Lab
- Η υποδομή (εξοπλισμός/χώροι εγκατάστασης) θα είναι πλήρως προσβάσιμη.
3. Δημιουργία μηχανισμού διακυβέρνησης, σχεδιασμού και ανάπτυξης των δράσεων του Ζωντανού Εργαστηρίου.
4. Σχεδιασμό και υλοποίηση κύκλων πειραματισμού (experiment cycles) με σαφώς ορισμένα παραδοτέα, μεθοδολογία παρακολούθησης και αξιολόγησης.
5. Ενσωμάτωση συμμετοχικών διαδικασιών (ανοιχτά εργαστήρια επίδειξης, workshops με πολίτες, μηχανισμούς ανατροφοδότησης κ.ά).
6. Σχέδιο βιωσιμότητας, με σαφές επιχειρησιακό μοντέλο λειτουργίας μετά το πέρας της χρηματοδότησης, περιλαμβανομένων εσόδων από αμοιβόμενες υπηρεσίες.

Παροχή Υπηρεσιών προς Επιχειρήσεις

Η συμμετοχή των επιχειρήσεων στα Ζωντανά Εργαστήρια είναι κεντρική και εξασφαλίζεται μέσω της παροχής συγκεκριμένων υπηρεσιών.

1. Κατάλογος Υπηρεσιών:

Κάθε πρόταση θα πρέπει να περιλαμβάνει αναλυτικό κατάλογο παρεχόμενων υπηρεσιών, ενδεικτικά: εργαστηριακές δοκιμές και πιστοποιήσεις, πρόσβαση σε εξοπλισμό και υποδομές, τεχνολογική συμβουλευτική, συμβουλευτική αγροτικής και αλιευτικής ανάπτυξης, δράσεις στοχευμένης εκπαίδευσης/κατάρτισης, mentoring για νεοφυείς επιχειρήσεις, ανάπτυξη πρωτοτύπων.

Ο κατάλογος υπηρεσιών πρέπει να είναι εκ των προτέρων περιγεγραμμένος, τεκμηριωμένος ως προς την αναγκαιότητα και τη συνάφεια με το αντικείμενο της πρόσκλησης.

2. Κοστολόγηση:

Οι υπηρεσίες πρέπει να είναι οριοθετημένες κοστολογικά, με βάση αποδεκτή μεθοδολογία (έρευνα αγοράς, μη δεσμευτικές προσφορές, τιμοκατάλογοι).

Ο κατάλογος θα εγκρίνεται από τη Διαχειριστική Αρχή και θα λειτουργεί ως επίσημο πλαίσιο τιμών.

3. Εφαρμογή καθεστώτος de minimis:

Οι επιχειρήσεις θα επιλέγουν υπηρεσίες από τον εγκεκριμένο κατάλογο με προκαθορισμένο κόστος ανά υπηρεσία. Το αντίστοιχο κόστος θα προσδιορίζεται και θα καταγράφεται ως ισοδύναμο ποσό ενίσχυσης de minimis ανά επιχείρηση, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 ή τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/2472 για τους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές

4. Συμβατότητα με κρατικές ενισχύσεις:

Η παροχή δωρεάν υπηρεσιών είναι δυνατή μόνο στο πλαίσιο πιλοτικών εφαρμογών και υπόκειται εξ ολοκλήρου στο καθεστώς ενισχύσεων ήσσονος σημασίας.

Μετά το αρχικό στάδιο, οι φορείς θα εφαρμόσουν μοντέλο παροχής αμειβόμενων υπηρεσιών, διασφαλίζοντας τη βιωσιμότητα των Living Labs.

- Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν με Δικαιούχους ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού θα υλοποιηθούν με προσφυγή σε εξωτερικό Ανάδοχο μέσω ανοιχτών διαγωνιστικών διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων σύμφωνα με το ν. 4412/2016 όπως ισχύει.

- Ο εξοπλισμός αποσβάζεται στο σύνολό του κατά την περίοδο υλοποίησης του έργου. Στα ιδιόκτητα ή υπό μίσθωση κτίρια που πρόκειται να εξευρεθούν και να χρησιμοποιηθούν για τους σκοπούς της Δράσης δεν δύναται να χρηματοδοτηθεί καμία παρέμβαση, στο πλαίσιο των εν λόγω πράξεων, που τυχόν αυξάνει την οικονομική αξία τους.

- Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν με Δικαιούχους Ερευνητικά Κέντρα ή Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα θα υλοποιηθούν σύμφωνα με το πλαίσιο για την έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, Κανονισμός 2022/C 414/01. Οι ερευνητικοί οργανισμοί και τα ΑΕΙ δύναται να προσλάβουν με διαδικασία ανοιχτής πρόσκλησης εξωτερικούς συνεργάτες/ερευνητές. Η διαδικασία της πρόσληψης των ερευνητικών, τα κριτήρια επιλογής τους, η διαδικασία προμήθειας του εξοπλισμού, ο απαιτούμενος για την υλοποίηση της έρευνας και τη λειτουργία του Living Lab εξοπλισμός, καθώς και κάθε άλλη απαίτηση για την ορθή υλοποίηση της Δράσης, θα προδιαγράφονται στο Τεχνικό Παράρτημα Υλοποίησης με Ίδια Μέσα, στο έντυπο ανάλυσης κόστους και στο έντυπο τεκμηρίωσης βιωσιμότητας της πράξης, που θα συνοδεύουν την αίτηση χρηματοδότησης.

Οι ενισχύσεις σε έργα Ε& Α στοχεύουν κυρίως στις ανεπάρκειες της αγοράς που σχετίζονται με θετικές εξωτερικές επιρροές (διάχυση γνώσεων), αλλά δύναται να αντιμετωπίζουν επίσης ανεπάρκειες της αγοράς που προκαλούνται από ατελή και ασύμμετρη πληροφόρηση ή (κυρίως σε έργα συνεργασίας) έλλειψη συντονισμού. Μία από τις δραστηριότητες των ερευνητικών οργανισμών και υποδομών θα είναι η ευρεία διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων σε μη αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις βάση, για παράδειγμα μέσω διδασκαλίας, βάσεων δεδομένων, δημοσιεύσεων ή λογισμικού ανοικτής πρόσβασης

- Ο Δικαιούχος θα πρέπει να μεριμνήσει για την κατάλληλη ενημέρωση και να διασφαλίσει την τήρηση των όρων ενημέρωσης και πληροφόρησης που θέτει ο Κανονισμός Ε.Ε. 2021/1060 (Γενικός Κανονισμός), ο Κανονισμός ΤΔΜ 2021/1056 καθώς και ο Οδηγός Δημοσιότητας ΕΣΠΑ 2021-2027 της Εθνικής Αρχής Συντονισμού.

- Η τήρηση των ηλεκτρονικών και φυσικών αρχείων ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων θα πρέπει να πληροί όλες τις προϋποθέσεις που θέτει η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα λαμβάνοντας υπόψη και τον σχετικό Κανονισμό (ΕΕ) 679/2016.

-Ο Δικαιούχος θα πρέπει να αποδέχεται τη δημοσιοποίηση των στοιχείων του, κατά τα προβλεπόμενα του Κανονισμού Ε.Ε. 2021/1060

3. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ

3.1 Ως ημερομηνία λήξης της προθεσμίας επιλεξιμότητας των δαπανών των προτεινόμενων πράξεων ορίζεται η 31/12/2029. Η λήξη των προτεινόμενων πράξεων (ολοκλήρωση φυσικού και οικονομικού αντικείμενου) θα πρέπει να συντελεστεί έως την ως άνω ημερομηνία.

3.2 Ως ελάχιστος προϋπολογισμός των υποβαλλόμενων πράξεων ορίζεται το ποσό των 210.000,00€.

3.3 Ως μέγιστος προϋπολογισμός των υποβαλλόμενων πράξεων :δεν αφορά.

3.4 Οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων προσδιορίζονται στην Υπουργική Απόφαση «Εθνικοί Κανόνες Επιλεξιμότητας των δαπανών των πράξεων των Προγραμμάτων 2021-2027» (ν. 4914/2022 (Α' 61) άρθρο 63, παρ.20).

3.5 Ειδικότεροι κανόνες επιλεξιμότητας: (α) Γενικοί κανόνες: Εφαρμόζονται οι Εθνικοί Κανόνες Επιλεξιμότητας ΕΣΠΑ 2021-2027 και οι σχετικές κανονιστικές πράξεις/ΥΑ που αναφέρονται στο διατακτικό της πρόσκλησης.

(β) Οι επιλέξιμες δαπάνες δύναται να περιλαμβάνουν τις εξής κατηγορίες:

i. Δαπάνες υποδομών και εξοπλισμού

- κατασκευή, ανακαίνιση, διαμόρφωση ή βελτίωση χώρων για τη στέγαση των Living Labs, (αφορά αποκλειστικά υποδομές κυριότητας Δημοσίων Φορέων ή μακροχρόνιας παραχώρησης σε αυτούς για χρήση)

- προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού, μηχανημάτων, λογισμικού, ψηφιακών πλατφορμών, συστημάτων αυτοματισμού και αισθητήρων.

ii. Δαπάνες μελετών, ερευνών και συμβουλευτικών υπηρεσιών

- τεχνικές και οικονομικές μελέτες σκοπιμότητας/ωριμότητας,

- μελέτες περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων,

- εξειδικευμένες υπηρεσίες συμβούλων για R&D, μεταφορά τεχνολογίας και πιστοποίηση.

iii. Δαπάνες προσωπικού

- μισθοδοσία νεοπροσλαμβανόμενου επιστημονικού και τεχνικού προσωπικού που απασχολείται αποκλειστικά για την υλοποίηση και λειτουργία του Living Lab,

- αμοιβές για εκπαιδευτές, μέντορες, ερευνητές και στελέχη διάχυσης γνώσης.
(Στο Έντυπο Ανάλυσης Κόστους που θα υποβληθεί συνημμέα του ΤΔΠ από τον κάθε δυνητικό δικαιούχο, θα γίνεται ανάλυση και τεκμηρίωση κόστους ανά Πακέτο Εργασίας, Ανθρωποχρόνο κλπ σε συνάρτηση με το επίπεδο εμπειρίας, επιστημονικής κάρτισης-εξειδίκευσης κλπ)
  - iv. Δαπάνες λειτουργίας και υπηρεσιών (μόνο για το διάστημα υλοποίησης της πράξης)
    - δαπάνες συντήρησης εξοπλισμού και λογισμικού,
    - κόστος λειτουργίας δικτύων και πλατφορμών,
    - οργανωτικές δαπάνες συμμετοχικών δράσεων (workshops, διαβουλεύσεις).
  - v. Δαπάνες συμμετοχικότητας, επικοινωνίας και διάχυσης
    - οργάνωση ανοιχτών εργαστηρίων επίδειξης,
    - εκδηλώσεις ενημέρωσης, δράσεις συμμετοχής πολιτών,
    - παραγωγή εκπαιδευτικού και επικοινωνιακού υλικού, ψηφιακών εφαρμογών, open data portals.
  - vi. Δαπάνες παροχής υπηρεσιών προς επιχειρήσεις
    - οι υπηρεσίες αυτές πρέπει να είναι εκ των προτέρων ορισμένες στον εγκεκριμένο Κατάλογο Υπηρεσιών, με μεθοδολογία και κοστολόγηση που θα εγκριθεί από τη Διαχειριστική Αρχή,
    - η παροχή τους σε επιχειρήσεις θα καταγράφεται ως ισοδύναμο ποσό ενίσχυσης de minimis, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 ή τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/2472 για τους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές
  - vii. Δαπάνες για δράσεις στοχευμένης κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων
    - δια ζώσης εκπαιδευτικά σεμινάρια, bootcamps, mentoring για νέους επιστήμονες και νεοφυείς επιχειρήσεις,
    - ανάπτυξη ψηφιακών μαθησιακών πλατφορμών και εργαλείων e-learning.
  - viii. Λοιπές δαπάνες
    - για τις ανάγκες υλοποίησης της πράξης είναι επιλέξιμες ενέργειες συντονισμού, διαχείρισης και παρακολούθησης της υλοποίησής της προϋπολογισμού έως 3% του επιλέξιμου Π/Υ της (ανάθεση με βάση τις διαδικασίες του ν.4412/2016).
    - αποτελούν επιλέξιμες ενέργειες αυτές της ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, προβολής και προώθησης και δημοσιότητας της Πράξης έως 3% του επιλέξιμου Π/Υ της (ανάθεση με βάση τις διαδικασίες του ν.4412/2016).
- Σημειώνεται ότι στις δαπάνες αυτές δεν συμπεριλαμβάνονται δαπάνες επικοινωνίας και προσέλκυσης ωφελούμενων - ομάδων στόχων οι οποίες αφορούν ουσιαστικά την λειτουργία των Living Labs)

(γ) Μη επιλέξιμες δαπάνες

Δεν είναι επιλέξιμες προς συγχρηματοδότηση οι ακόλουθες κατηγορίες δαπανών:

- i. Τόκοι, χρεωστικοί τόκοι, προσαυξήσεις και πρόστιμα κάθε φύσης.
- ii. Πρόστιμα, ποινές και δαπάνες δικαστικών διαφορών.
- iii. Δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με το φυσικό αντικείμενο της πράξης, όπως εν γένει λειτουργικές δαπάνες του δικαιούχου (π.χ. μισθοδοσία υφιστάμενου προσωπικού, μετακινήσεις κ.ο.κ.).
- iv. Αγορά γης και ακινήτων.
- v. Δαπάνες εξοπλισμού ή υποδομών που δεν συνδέονται με το αντικείμενο της πρόσκλησης (βλ. ανωτέρω).
- vi. Δαπάνες που καλύπτονται ή έχουν ήδη καλυφθεί από άλλο ενωσιακό ή εθνικό πρόγραμμα (απαγόρευση διπλής χρηματοδότησης, άρθρο 63, Καν. 2021/1060).
- vii. Δαπάνες που εξαιρούνται με βάση το άρθρο 9 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2025/1914 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Σεπτεμβρίου 2025 «Τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης» (βλ.υπ.αριθμ.13 στα έχοντας υπόψη)

(δ) Λοιπές προβλέψεις

- Προτάσεις που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης θα εξεταστούν στο πλαίσιο της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως περιγράφεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C261/01). Στην περίπτωση αυτή, προκειμένου να επιβεβαιωθεί η συμβατότητα του έργου με το δίκαιο του ανταγωνισμού, πρέπει κατά την υποβολή των προτάσεων οι δυνητικοί δικαιούχοι να υποβάλλουν στοιχεία τα οποία διασφαλίζουν ότι η χρηματοδότηση του έργου δεν απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό ή να έχει επιπτώσεις στις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Επιπλέον, για τα έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης, προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της προτεινόμενης δράσης να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται για τις συγκεκριμένες δράσεις δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων του κυρίου έργου. Η αποφυγή της διεπιδότησης μπορεί να διασφαλιστεί με την τήρηση ξεχωριστών λογαριασμών, τον κατάλληλο επιμερισμό των δαπανών και με τη διασφάλιση ότι η δημόσια χρηματοδότηση δεν στηρίζει άλλες δραστηριότητες.
- Προκειμένου να αποφευχθεί η χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος κατά την προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών στο πλαίσιο υλοποίησης έργων, είναι αναγκαίο οι προμήθειες/υπηρεσίες/εργολαβίες να πραγματοποιηθούν μέσω ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαγωνιστικής διαδικασίας, με βάση τις διατάξεις της ισχύουσας εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας περί σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών.
- Έργα που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης θα εξεταστούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων.
- Όσον αφορά στη συγκεκριμένη πρόσκληση, εάν κάποια δράση ή τμήμα δράσης κριθεί ότι εμπίπτει στο ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο, υπάρχει η δυνατότητα χρηματοδότησής της είτε μέσω του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός), είτε μέσω του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, μέχρι του ποσού των

300.000 ευρώ είτε μέσω του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/2472 της Επιτροπής, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέχρι του ποσού των 300.000 ευρώ. Επισημαίνεται ότι σε περιπτώσεις κρατικής ενίσχυσης, το ποσό που υπολείπεται της εγκεκριμένης συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης σε σχέση με το συνολικό κόστος του έργου, καλύπτεται από ίδιους πόρους του δικαιούχου, οι οποίοι δεν εμπεριέχουν στοιχείο κρατικής ενίσχυσης. Σε αντίθετη περίπτωση, θα επέρχεται μείωση του ποσού της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης. Για δράσεις που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και θα εξεταστούν στο πλαίσιο του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού, είναι απαραίτητο να περιέχονται στο φάκελο που θα υποβληθεί προς αξιολόγηση, στοιχεία προκειμένου να εξεταστεί η εκπλήρωση των προϋποθέσεων του Γενικού και Ειδικού μέρους του Κανονισμού αυτού. Υπενθυμίζεται ότι για δράσεις που θα εξεταστούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 ή του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/2472, είναι απαραίτητο να περιέχεται στο φάκελο του έργου Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας καθώς επίσης και να ελέγχεται το σύνολο των προϋποθέσεων επιλεξιμότητας του Κανονισμού.

(ε) Πλαίσιο Κρατικών Ενισχύσεων:

I. Όσον αφορά τους δικαιούχους φορείς εκτός των ερευνητικών οργανισμών και των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων:

- Προκειμένου να θεωρηθεί ότι η προς χρηματοδότηση Πράξη δεν ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης καθώς δεν προκύπτει πλεονέκτημα προς τους δυνητικούς Δικαιούχους, πρέπει οι εν λόγω φορείς να διενεργήσουν διεθνή ανοιχτό δημόσιο διαγωνισμό για το σύνολο του προϋπολογισμού της Πρόσκλησης, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου (ίση μεταχείριση των υποψηφίων αναδόχων, διαφάνεια, δημοσιότητα της διαδικασίας, αναλογικός χαρακτήρας του ανταλλάγματος του αναδόχου, αρχή του πραγματικού ανταγωνισμού, αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης υπηρεσιών που παρέχονται από ανάλογους φορείς κατάρτισης εκ των εξωτερικών) στη βάση ανταγωνιστικής και διαγωνιστικής διαδικασίας με την υποβολή προσφορών εφαρμόζοντας κατ' αναλογία τις διατάξεις περί δημοσίων συμβάσεων, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και εφόσον:
- Αναθέσει σε άλλες οικονομικές οντότητες τις σχετικές υπηρεσίες (εφαρμόζοντας κατ' αναλογία τις διατάξεις περί δημοσίων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, ώστε να διασφαλίζεται η όσο το δυνατόν καλύτερη λύση με το χαμηλότερο κόστος),
- Από τη διαγωνιστική διαδικασία δε θα αποκλείονται, με βάση την αρχή της ίσης μεταχείρισης, οποιαδήποτε νομικά πρόσωπα ανταποκρίνονται στα διαγωνιστικά κριτήρια επαγγελματικής επάρκειας, και
- Η χορηγούμενη κρατική χρηματοδότηση θα καλύπτει μόνο τις δαπάνες του αναδόχου για την παροχή των περιγραφόμενων υπηρεσιών βάσει των τιμών της αγοράς, καθώς και ένα εύλογο κέρδος το, όπως θα προκύψει από τη διαγωνιστική διαδικασία.

Επιπλέον θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι δεν χορηγείται κάποιο οικονομικό πλεονέκτημα στους Δικαιούχους. Για τον λόγο αυτό η σχετική χρηματοδότηση πρέπει να καλύπτει μόνο το απολύτως αναγκαίο κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών, βάσει αγοραίων τιμών. Δεν πρέπει να αποδίδεται κανενός είδους πλεονέκτημα στους Δικαιούχους ή τους Αναδόχους καθ' οιονδήποτε τρόπο και να μην παρακρατείται οποιοδήποτε ποσό, π.χ. για διαχειριστικά κόστη ή οποιοδήποτε άλλο κόστος, επίσης δεν πρέπει να συνεπάγεται οποιαδήποτε απομείωση του εγγενούς κόστους λειτουργίας του δικαιούχου ή/και των αναδόχων που έχουν υπό κανονικές συνθήκες χωρίς την ανάληψη του εν λόγω έργου (σημείο 68 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01). Επίσης θα πρέπει να προβούν σε τήρηση χωριστού λογαριασμού, ώστε να αποκλείεται κάθε ενδεχόμενη χρήση του ποσού που δίδεται στους Δικαιούχους ή τους Αναδόχους για την κάλυψη άλλων δαπανών, πλην αυτών που αφορούν ειδικά τη συγκεκριμένη δράση (παρ. 212 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της

Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01) προκειμένου να αποκλειστεί η σταυροειδής επιδότηση ή η μη επιλεξιμότητα δαπανών. Διαφορετικά, στην περίπτωση κατά την οποία ένα μέρος των κρατικών πόρων παρακρατηθεί από τον

Δικαιούχο (π.χ. για την κάλυψη κόστους υλοποίησης/διαχείρισης του έργου), τότε δύναται να ανακύπτουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων, τα οποία δύναται να εξεταστούν στο πλαίσιο του Κανονισμού 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 ή του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/2472 της Επιτροπής της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

II. Όσον αφορά τους δικαιούχους φορείς, Ερευνητικούς Οργανισμούς, και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα:

1. Ισχύον θεσμικό πλαίσιο

A) Για τις δράσεις Έρευνας, Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΑΚ) και για τους οργανισμούς ερευνών και διάχυσης γνώσης και τις ερευνητικές υποδομές σύμφωνα με το σημείο 20 της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (C(2022) 7388 final 19-10-2022) θεωρούνται ως μη οικονομικής φύσης οι εξής δραστηριότητες:

α) κύριες δραστηριότητες ερευνητικών οργανισμών και ερευνητικών υποδομών, και ιδιαίτερα:

- δραστηριότητες εκπαίδευσης για την εξασφάλιση περισσότερων και πιο ειδικευμένων ανθρώπινων πόρων...,

- ανεξάρτητη Ε&Α για περισσότερη γνώση και καλύτερη κατανόηση...,

- ευρεία διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων σε μη αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις βάση για παράδειγμα μέσω διδασκαλίας, βάσεων δεδομένων, δημοσιεύσεων ή λογισμικού ανοικτής πρόσβασης.

β) δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης, όταν αυτές διενεργούνται είτε από τμήμα είτε από τον ερευνητικό οργανισμό ή την ερευνητική υποδομή (συμπεριλαμβανομένων των τμημάτων ή των θυγατρικών τους) είτε από κοινού με ή εξ ονόματος άλλων τέτοιων φορέων, όταν το σύνολο των κερδών από τις δραστηριότητες αυτές επανεπενδύεται στις κύριες δραστηριότητες του ερευνητικού οργανισμού ή της ερευνητικής υποδομής.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Β) Σύμφωνα με τον ορισμό του αρ. 1.3 της ίδιας Ανακοίνωσης σημείο (λβ) ως «οργανισμός ερευνών και διάδοσης γνώσεων» ή «ερευνητικός οργανισμός» νοείται φορέας (όπως πανεπιστήμια ή ερευνητικά ινστιτούτα, οργανισμοί μεταφοράς τεχνολογίας, ενδιάμεσοι καινοτομίας, ερευνητικοί συνεργαζόμενοι φορείς με φυσική ή/και εικονική παρουσία) ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον τρόπο χρηματοδότησής του, πρωταρχικός σκοπός του οποίου είναι η ανεξάρτητη διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης ή η ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων των εν λόγω δραστηριοτήτων με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά γνώσεων. Στην περίπτωση που ο φορέας αυτός διενεργεί επίσης οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότηση, οι δαπάνες και τα έσοδα από αυτές τις οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να δηλώνονται χωριστά. Επιχειρήσεις που μπορούν να επηρεάσουν καθοριστικά ένα τέτοιο φορέα, π.χ. με την ιδιότητα του μετόχου ή του μέλους, δεν έχουν προνομιακή πρόσβαση στα αποτελέσματα που αυτός παράγει.

Γ) Ως «έργο E&A», σύμφωνα με τον ορισμό του αρ. 1.3 της ίδιας Ανακοίνωσης σημείο (λ): νοείται η λειτουργία που περιλαμβάνει δραστηριότητες που εμπίπτουν σε μία ή περισσότερες κατηγορίες έρευνας και ανάπτυξης οριζόμενες στο πλαίσιο της Ανακοίνωσης, η οποία στοχεύει στην ολοκλήρωση μιας αδιαίρετης εργασίας συγκεκριμένης οικονομικής, επιστημονικής ή τεχνικής φύσης με σαφώς προκαθορισμένους στόχους. Ένα έργο E&A μπορεί να αποτελείται από διάφορες δέσμες εργασιών, δραστηριότητες ή υπηρεσίες και περιλαμβάνει σαφείς στόχους, δραστηριότητες που πρέπει να εκτελεστούν για την επίτευξη των στόχων αυτών (συμπεριλαμβανομένων των αναμενόμενων δαπανών τους) και συγκεκριμένα παραδοτέα για τον προσδιορισμό των αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων αυτών και τη σύγκρισή τους με τους συναφείς στόχους. Όταν δύο ή περισσότερα έργα E&A δεν είναι σαφώς διακριτά μεταξύ τους και, ιδιαίτερα, όταν δεν έχουν ανεξάρτητες πιθανότητες τεχνολογικής επιτυχίας, θεωρούνται ενιαίο έργο.

Δ) Ως «ερευνητική υποδομή», σύμφωνα με τον ορισμό του αρ. 1.3 της ίδιας Ανακοίνωσης σημείο (λγ), νοούνται οι εγκαταστάσεις, οι πόροι και οι συναφείς υπηρεσίες που χρησιμοποιεί η επιστημονική κοινότητα για τη διεξαγωγή έρευνας σε όλους τους τομείς. Ο ορισμός αυτός καλύπτει τον επιστημονικό εξοπλισμό ή σύνολα εξοπλισμών, τους γνωστικούς πόρους όπως οι συλλογές, τα αρχεία και οι δομημένες επιστημονικές πληροφορίες, τις υποδομές με βάση την τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών, όπως τα δίκτυα τύπου grid, τον εξοπλισμό πληροφορικής, λογισμικό και τα επικοινωνιακά εργαλεία, καθώς και κάθε άλλο μέσο απαραίτητο για τη διεξαγωγή έρευνας. Οι ερευνητικές αυτές υποδομές μπορεί να είναι ενιαίες θέσης ή κατανεμημένες (οργανωμένο δίκτυο υποδομών).

Ε) Όσον αφορά τη δημόσια χρηματοδότηση για κατασκευή νέας ή επέκταση υφιστάμενης Ερευνητικής Υποδομής, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του σημείου 20 της Ανακοίνωσης της Ε.Ε. και η ερευνητική υποδομή χρησιμοποιείται μόνο για μη οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότησή της θεωρείται ως μη κρατική ενίσχυση.

ΣΤ) Σύμφωνα με το σημείο 21 της ίδιας Ανακοίνωσης της Ε.Ε., «Σε περίπτωση που ένας ερευνητικός οργανισμός ή μια ερευνητική υποδομή χρησιμοποιείται τόσο για οικονομικές, όσο και για μη οικονομικές δραστηριότητες, η δημόσια χρηματοδότηση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις μόνο στον βαθμό που καλύπτει δαπάνες που συνδέονται με τις οικονομικές δραστηριότητες. Εάν ο ερευνητικός οργανισμός ή η ερευνητική υποδομή χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά για μη οικονομική δραστηριότητα, η χρηματοδότησή του/της μπορεί να μην εμπίπτει καθόλου στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, εφόσον η οικονομική δραστηριότητα είναι αμιγώς επικουρική, δηλαδή συνδέεται άμεσα με τη δραστηριότητα του ερευνητικού οργανισμού ή της ερευνητικής υποδομής και είναι απαραίτητη για αυτήν ή είναι συνυφασμένη με την κύρια μη οικονομική χρήση του/της, και είναι περιορισμένου πεδίου εφαρμογής. Για τους σκοπούς του παρόντος πλαισίου, η Επιτροπή θα θεωρεί ότι όντως πρόκειται για την ως άνω περίπτωση όταν οι οικονομικές δραστηριότητες καταναλώνουν ακριβώς τους ίδιους πόρους (όπως υλικό, εξοπλισμό, εργασία και σταθερό κεφάλαιο) με τις μη οικονομικές δραστηριότητες και η δυναμικότητα που διατίθεται κάθε έτος για τέτοιου είδους

οικονομικές δραστηριότητες δεν υπερβαίνει το 20 % της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας του φορέα». Η μέτρηση της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας, σύμφωνα με τις διευκρινίσεις της Ε.Ε., δεν γίνεται με οικονομικά στοιχεία αλλά με στοιχεία όπως αριθμός ωρών απασχόλησης εξειδικευμένου προσωπικού, ώρες χρήσης εξοπλισμού κ.λπ.

Ζ) Στην περίπτωση που ο ίδιος φορέας ασκεί δραστηριότητες οικονομικής και μη οικονομικής φύσης, προκειμένου η δημόσια χρηματοδότηση των μη οικονομικών δραστηριοτήτων να μην θεωρηθεί ως κρατική ενίσχυση πρέπει τα δύο είδη δραστηριοτήτων, καθώς και οι δαπάνες, η χρηματοδότηση και τα έσοδά τους, να διαχωρίζονται σαφώς και με λογιστική παρακολούθηση, ώστε να αποφεύγεται ουσιαστικά η επιδότηση της οικονομικής δραστηριότητας να καλύπτεται από την επιδότηση της μη οικονομικής (σταυροειδής επιδότηση). Αποδεικτικά στοιχεία για την τήρηση της προβλεπόμενης κατανομής των δαπανών, της χρηματοδότησης και των εσόδων μπορεί να συνιστούν οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις του οικείου φορέα. Επισημαίνεται ότι η έλλειψη σαφούς διαχωρισμού καθιστά το σύνολο των δραστηριοτήτων του φορέα εντός του πεδίου εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις.

Η) Όταν μια ερευνητική υποδομή θα χρησιμοποιηθεί για δραστηριότητες και οικονομικής και μη οικονομικής φύσης και οι δραστηριότητες οικονομικής φύσης δεν μπορούν να θεωρηθούν επικουρικές τότε το τμήμα των μη οικονομικών δραστηριοτήτων θεωρείται μη κρατική ενίσχυση ενώ το τμήμα των οικονομικών δραστηριοτήτων εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων κρατικών ενισχύσεων και μπορεί να ενισχυθεί με το άρθρο 26 του Καν. 651/2014 «Επενδυτικές Ενισχύσεις για ερευνητικές υποδομές».

Θ) Λοιποί φορείς που αντιμετωπίζονται ως Οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων είναι οι ακόλουθες οντότητες:

α) Δημόσιες Υπηρεσίες, που ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση κατά την έννοια της παρ. 1στ του άρθρου 14 του Ν. 4270/2014 (Α' 143),

β) Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (όπως Μουσεία με ανεξάρτητη νομική οντότητα, Δημόσια Νοσοκομεία, Ακαδημία Αθηνών, Εθνική Βιβλιοθήκη, Εθνική Πινακοθήκη, κ.α.),

γ) Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, που έχουν ιδρυθεί με Νόμο ή ΠΔ και επιχορηγούνται από το Κράτος και

δ) Κοινοφελή Ιδρύματα που διέπονται από το Ν. 4182/2013,

παρότι δεν εμπίπτουν στον ορισμό του Οργανισμού έρευνας και διάδοσης γνώσεων, αποτελούν δυνητικούς δικαιούχους της παρούσας Δράσης και δύναται να χρηματοδοτηθούν κατ' αναλογία ως Οργανισμοί Έρευνας και διάδοσης γνώσεων και η χρηματοδότηση για ερευνητικά έργα να θεωρηθεί ως μη κρατική ενίσχυση βάσει του σημείου 19 της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/C 198/01), και να λάβει χρηματοδότηση 100% για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών, εφόσον πληρούν σωρευτικά τις παρακάτω προϋποθέσεις:

α. Οι κύριες δραστηριότητές του δεν είναι οικονομικές, σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά

με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης (2016/C 262/01).

β. Υπάρχει στο Καταστατικό του Φορέα πρόβλεψη για δραστηριότητα έρευνας.

γ. Τα αποτελέσματα της έρευνας από το συγκεκριμένο ερευνητικό έργο θα διαχέονται ευρέως σε μη αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις βάση, για παράδειγμα μέσω διδασκαλίας, βάσεων δεδομένων, δημοσιεύσεων ή λογισμικού ανοικτής πρόσβασης και

δ. Τυχόν κέρδη που προκύπτουν από το έργο θα επανεπενδύονται στις μη οικονομικές δραστηριότητες του Φορέα.

ε. Θα τηρείται διακριτή λογιστική παρακολούθηση για το συγκεκριμένο έργο, καθώς και διακριτή λογιστική παρακολούθηση των μη οικονομικών και (εάν υπάρχουν) οικονομικών δραστηριοτήτων του φορέα.

Ι. Σύμφωνα με το σημείο 23 της ίδιας Ανακοίνωσης της Ε.Ε.: «Η Επιτροπή δεν θεωρεί τον ερευνητικό οργανισμό ή την ερευνητική υποδομή δικαιούχο κρατικής ενίσχυσης, εάν ενεργεί απλώς ως ενδιάμεσος για τη μετακύλιση στους τελικούς αποδέκτες του συνόλου της δημόσιας χρηματοδότησης και οποιουδήποτε πλεονεκτήματος που προκύπτει μέσω της εν λόγω χρηματοδότησης. Πρόκειται γενικά για την περίπτωση που:

α) τόσο η δημόσια χρηματοδότηση όσο και οποιοδήποτε πλεονέκτημα προκύπτει μέσω της εν λόγω χρηματοδότησης είναι ποσοτικοποιήσιμα και αποδείξιμα και υπάρχει κατάλληλος μηχανισμός που εξασφαλίζει την πλήρη μετακύλισή τους στους τελικούς αποδέκτες, παραδείγματος χάριν μέσω μειωμένων τιμών, και

β) δεν παρέχεται περαιτέρω πλεονέκτημα στον ενδιάμεσο διότι είτε επιλέγεται μέσω ανοικτού διαγωνισμού είτε η δημόσια χρηματοδότηση είναι διαθέσιμη σε όλους τους φορείς που πληρούν τις απαραίτητες αντικειμενικές προϋποθέσεις, έτσι ώστε οι πελάτες, ως τελικοί αποδέκτες, να δικαιούνται να λαμβάνουν ισοδύναμες υπηρεσίες από κάθε οικείο ενδιάμεσο.

2. Αντιμετώπιση της χρηματοδότησης στους φορείς αυτούς

A. Προκειμένου η χρηματοδότηση για τις πράξεις αυτές προς τους ανωτέρω φορείς (Ερευνητικοί Οργανισμοί, ΑΕΙ) να μη θεωρηθεί κρατική ενίσχυση, θα πρέπει σύμφωνα με το «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (C(2022) 7388 final της 19-10-2022), να ισχύουν τα ακόλουθα:

Στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης για κάθε υποβληθείσα πράξη θα εξεταστεί η πλήρωση των σχετικών κριτηρίων και συγκεκριμένα:

i) θα επιβεβαιώνεται ότι αφορά ερευνητικό οργανισμό σύμφωνα με τον ορισμό του σημείου II.1.B ανωτέρω είτε θεωρούνται «Λοιποί φορείς που αντιμετωπίζονται ως Οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων» και πληρούνται όλα τα αναφερόμενα στο σημείο II.1.Θ ανωτέρω,

ii) θα επιβεβαιώνεται ότι αφορά έργο E&A ή/και ερευνητική υποδομή σύμφωνα με τους ορισμούς των σημείων II.1.Γ και II.1.Δ ανωτέρω. Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται το σημείο αυτό και οι υπηρεσίες που παρέχονται προς τους χρήστες πρέπει να είναι υπηρεσίες που συνάδουν με την συγκεκριμένη δραστηριότητα.

iii) θα επιβεβαιώνεται ότι σε περίπτωση Ερευνητικής Υποδομής που θα χρησιμοποιηθεί τόσο για μη οικονομικές όσο και για οικονομικές δραστηριότητες θα πρέπει να πληρούνται τα αναφερόμενα στα σημεία II.1.E, II.1.ΣΤ και II.1.Z ανωτέρω, ενώ σε περίπτωση έργου E&A θα πρέπει να πληροίτε το σημείο II.1.Z ανωτέρω.

iv) θα επιβεβαιώνεται ότι ισχύουν τα αναφερόμενα στο σημείο II.1.A ανωτέρω.

Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που δεν πληρείται το σύνολο των ως άνω προϋποθέσεων η χρηματοδότηση είναι κρατική ενίσχυση και θα πρέπει να εξευρεθεί κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων προκειμένου αυτό να γίνει συμβατό με την κοινοτική νομοθεσία.

B. Όσον αφορά τις ερευνητικές υποδομές, ο δυνητικός δικαιούχος της ενίσχυσης οφείλει να υποβάλει επιχειρησιακό σχέδιο από το οποίο να προκύπτει η χρήση που θα έχει η υποδομή έπειτα από την κατασκευή / επέκτασή της και στο σχέδιο αυτό να αναφέρονται τα ποσοστά χρήσης της για μη οικονομικές και οικονομικές δραστηριότητες σε ετήσια βάση από την ολοκλήρωσή του συγκεκριμένου έργου και μετά. Επισημαίνεται ότι για τον έλεγχο της τήρησης του 80%-20% η μέτρηση της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας σύμφωνα με τις διευκρινίσεις της Ε.Ε., δεν γίνεται με οικονομικά στοιχεία αλλά με στοιχεία όπως αριθμός ωρών απασχόλησης εξειδικευμένου προσωπικού, ώρες χρήσης εξοπλισμού κ.λ.π.. Σε περίπτωση που διαπιστώνεται, στη βάση των ετήσιων προβλέψεων του επιχειρησιακού σχεδίου, ότι υπάρχει ενδεχόμενο σε δεδομένη χρονική στιγμή οι οικονομικές δραστηριότητες να υπερβούν το 20 % της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας, τότε πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή, από τον φορέα χορήγησης της ενίσχυσης, μηχανισμός παρακολούθησης και ανάκτησης (claw – back mechanism) με τον οποίο θα μπορεί να ανακτάται το τμήμα της δημόσιας χρηματοδότησης το οποίο αφορά σε οικονομική δραστηριότητα, καθώς εφόσον η οικονομική δραστηριότητα υπερβαίνει το 20% τότε παύει να θεωρείται επικουρική και υπόκειται πλέον στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Γ. Σε κάθε περίπτωση η εξέταση τήρησης των προϋποθέσεων αυτών θα γίνεται τόσο κατά την φάση αξιολόγησης-ένταξης των πράξεων όσο και κατά το στάδιο του ελέγχου και κυρίως κατά το στάδιο ελέγχου των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.

Δ. Εναλλακτικά της ανωτέρω ανάλυσης και αποκλειστικά για τους φορείς αυτούς (ερευνητικοί οργανισμοί, ΑΕΙ) , δύναται να χρησιμοποιηθεί η περίπτωση του σημείου 23 της ίδιας Ανακοίνωσης της Ε.Ε.: «Η Επιτροπή δεν θεωρεί τον ερευνητικό οργανισμό ή την ερευνητική υποδομή δικαιούχο κρατικής ενίσχυσης, εάν ενεργεί απλώς ως ενδιάμεσος για τη μετακύλιση στους τελικούς αποδέκτες του συνόλου της δημόσιας χρηματοδότησης και οποιουδήποτε πλεονεκτήματος που προκύπτει μέσω της εν λόγω χρηματοδότησης» με την κατάλληλη τεκμηρίωση που θέτει. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει οι δικαιούχοι να μεταβιβάζουν πλήρως όλες τις ενισχύσεις στους χρήστες, να υπάρχει τιμοκατάλογος, με βάση τις τιμές της αγοράς εάν υπάρχουν, και να εμφανίσει τις διαθέσιμες μειώσεις που σχεδιάζει να προσφέρει στις επιχειρήσεις για τις υπηρεσίες που θα παρέχουν. Εάν δεν υπάρχουν τιμές αγοράς, τότε οι τιμές θα πρέπει να βασίζονται στο πλήρες κόστος που επιβαρύνει τον δικαιούχο για την παροχή αυτών των υπηρεσιών. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλες οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν αρχικά στους δικαιούχους μεταβιβάζονται πλήρως στους χρήστες, πρέπει να τηρούνται λεπτομερή λογιστικά αρχεία από τους δικαιούχους ώστε να λαμβάνεται υπόψη η ενίσχυση που έχει λάβει για να μεταφερθεί στους χρήστες.

Με βάση όλα τα παραπάνω και εφόσον οι δικαιούχοι ενεργούν ως ενδιάμεσοι για τη μετακύλιση στους τελικούς αποδέκτες του συνόλου της δημόσιας χρηματοδότησης που θα τους χορηγηθεί βάσει της παρούσας πρόσκλησης τηρώντας τις ως άνω προϋποθέσεις για την πλήρη μετακύλιση, την τιμολόγηση και την λογιστική παρακολούθηση,

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

δύναται να υποστηριχθεί ότι η χρηματοδότηση των δικαιούχων δεν τους προσδίδει οικονομικό πλεονέκτημα και οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται στο επίπεδο των τελικών αποδεκτών.

III. Σε επίπεδο αναδόχων

Στις περιπτώσεις που υπάρχουν ανάδοχοι, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν τους παρέχεται οικονομικό πλεονέκτημα και δεν τίθεται θέμα κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο η δημόσια χρηματοδότηση της Πράξης να χορηγηθεί σε αναδόχους που έχουν επιλεγεί στη βάση δημόσιας διαγωνιστικής και ανταγωνιστικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου περί ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαδικασίας (ίση μεταχείριση υποψηφίων αναδόχων, διαφάνεια, δημοσιότητα της διαδικασίας, αναλογικός χαρακτήρας του ανταλλάγματος των αναδόχων, αρχή του πραγματικού ανταγωνισμού).

IV. Σε επίπεδο ωφελούμενων – ληπτών των υπηρεσιών

Οι υπηρεσίες που ενδέχεται να λάβουν οι δυνητικά ωφελούμενοι της δράσης (πχ. επιχειρήσεις της Δυτικής Μακεδονίας) αποτελούν κρατική ενίσχυση προς αυτούς, η οποία δύναται να θεωρηθεί συμβατή ενίσχυση στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 2023 ή του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/2472 της Επιτροπής, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις «ήσσονος σημασίας» (Κανονισμός «de minimis»), καθώς οι ωφελούμενοι δεν χρεώνονται για τις υπηρεσίες που λαμβάνουν. Συνεπώς στους ωφελούμενους πρέπει να καταλογιστεί το σχετικό ποσό.

Ο φορέας που χορηγεί την ενίσχυση οφείλει:

1ο. Να αναπτύξει μεθοδολογία καθορισμού του ποσού της ενίσχυσης ανά είδος υπηρεσίας,

2ο. Στις περιπτώσεις που αυτό είναι αναγκαίο, να λαμβάνει από τις τυχόν ενισχυόμενες επιχειρήσεις, προτού τους χορηγήσει την αιτούμενη ενίσχυση, υπεύθυνη δήλωση σχετικά με το ύψος των ενισχύσεων de minimis που έχουν λάβει σε οποιαδήποτε περίοδο 3 ετών σε ημερολογιακή κυλιόμενη βάση και να ελέγχει ότι με την χορηγούμενη έμμεση ενίσχυση δεν υπάρχει υπέρβαση του ορίου των 300.000,00 €,

3ο. Να ελέγχει ότι η ενισχυόμενη επιχείρηση πληροί το σύνολο των προϋποθέσεων του Κανονισμού Ε.Ε. 2023/2831 ή του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/2472,

4ο. Έπειτα από την χορήγηση της ενίσχυσης να γνωστοποιεί εγγράφως σε εκάστη επιχείρηση το ποσό της ενίσχυσης την οποία έχει λάβει, σημειώνοντας ότι είναι ενίσχυση de minimis,

5ο. Να ενημερώνει με τα σχετικά ποσά και τα στοιχεία των επιχειρήσεων τη βάση δεδομένων μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων <https://www.sorefsis.gr>.

V. Επισημαίνεται ότι, στην περίπτωση που στις προτεινόμενες δράσεις περιλαμβάνεται και προμήθεια εξοπλισμού, ο οποίος θα παραμείνει στην κυριότητα/ιδιοκτησία του δικαιούχου μετά την ολοκλήρωση του έργου, τότε θα πρέπει είτε να διασφαλιστεί ότι ο εν λόγω εξοπλισμός δεν θα χρησιμοποιηθεί για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας (έως το πέρας της οικονομικής ζωής του πάγιου εξοπλισμού), είτε η υπολειμματική αξία του εξοπλισμού να ληφθεί υπόψη ως έσοδο για τον υπολογισμό της ενίσχυσης

3.6 Είδη Δαπανών που θα χρηματοδοτηθούν και θα αποζημιωθούν βάσει παραστατικών:

Κατηγορία δαπάνης	Περιγραφή
A.1	Άμεσες δαπάνες βάσει παραστατικών

3.7 Δαπάνες βάσει επιλογών απλοποιημένου κόστους

ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΛΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ		Παράμετροι Εφαρμογής		Επιλέξιμες Δαπάνες /Προϋποθέσεις
Κατηγορία δαπάνης	Περιγραφή	Απλοποιημένο κόστος	Μονάδα Μέτρησης - Περιγραφή	
B.4.1	Έμμεσες δαπάνες βάσει ποσοστού επί των Επιλέξιμων Άμεσων δαπανών Προσωπικού (έως 15%)	15%	%	Το 15 % των επιλέξιμων άμεσων δαπανών προσωπικού για την επιστροφή έμμεσων δαπανών που διενεργούνται για της ανάγκες της πράξης.

3.8 Όροι/προϋποθέσεις εφαρμογής απλοποιημένου κόστους :

Στις περιπτώσεις υλοποίησης της πράξης ή/και μέρους αυτής (υποέργο) με ίδια μέσα (αυτεπιστασία), εφαρμόζονται οι διατάξεις της υπ' αριθ. 114947/29-11-2022 (Β' 6132) Απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» όπως ισχύουν, και δύναται να είναι επιλέξιμες έμμεσες δαπάνες που υπολογίζονται με την εφαρμογή σταθερού ποσοστού 15% επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών προσωπικού, χωρίς να υπάρχει απαίτηση να γίνει υπολογισμός για τον προσδιορισμό του εφαρμοζόμενου ποσοστού. Στις άμεσες δαπάνες προσωπικού που χρησιμοποιούνται ως βάση υπολογισμού, δεν συμπεριλαμβάνεται τυχόν ΦΠΑ, έστω κι αν αυτός είναι επιλέξιμη δαπάνη. Επισημαίνεται πως, η χρήση επιλογών απλοποιημένου κόστους εφαρμόζεται από τον δικαιούχο, όσο και από την Δ.Α στην διοικητική επαλήθευση της επιλεξιμότητας δαπανών,

ωστόσο σε καμία περίπτωση δεν αναστέλλει την ορθή τήρηση της νομοθεσίας από τον δικαιούχο και την πιθανότητα συστημικών, οριζόντιων ελέγχων για την επαλήθευση της επιλεξιμότητας των σχετικών δαπανών. Άμεσες δαπάνες προσωπικού ορίζονται οι δαπάνες για αμοιβές φυσικών προσώπων τα οποία απασχολούνται για την προετοιμασία, τη διοίκηση/διαχείριση και την υλοποίηση μιας πράξης και είναι επιλέξιμες σύμφωνα με την ΥΑ 114947/29-11-2022 όπως ισχύει. Ως τελευταίο τεκμηριωμένο μικτό ετήσιο κόστος απασχόλησης του τακτικού προσωπικού υπολογίζεται το προηγούμενο οικονομικό έτος. Για πράξεις των οποίων η υλοποίηση ξεπερνά τη διετία, δύναται να γίνεται αναπροσαρμογή του ετήσιου κόστους απασχόλησης, μέσα στο πλαίσιο του εγκεκριμένου προϋπολογισμού, μετά την παρέλευση της διετίας. Το κόστος της ανθρωποώρας θα υπολογίζεται με βάση τον τύπο: (συνολικό ετήσιο κόστος απασχόλησης στελέχους/ 1720 παραγωγικές ώρες).

Οι επιλογές απλοποιημένου κόστους που εφαρμόζονται στην(ις) πράξη/εις δε θα μπορούν να τροποποιηθούν ούτε κατά τη διάρκεια υλοποίησής της ούτε μετά την ολοκλήρωσή της.

Για όλες τις δαπάνες που θα αποζημιωθούν με τη χρήση επιλογής απλοποιημένου κόστους, οι Δικαιούχοι δε θα προσκομίζουν εξοφλημένα παραστατικά δαπανών ή έγγραφα ισοδύναμης λογιστικής αξίας που τηρούνται στο λογιστικό σύστημα του Δικαιούχου. Για τις δαπάνες αυτές δεν επαληθεύεται η τήρηση διακριτής λογιστικής μερίδας.

4. ΟΔΗΓΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

4.1. Οι υποψήφιοι δικαιούχοι υποβάλλουν **αποκλειστικά ηλεκτρονικά** τις προτάσεις μέσω του ΟΠΣ. Για τον σκοπό αυτό, απαιτείται να διαθέτουν ατομικό λογαριασμό χρήστη (αναγνωριστικό και συνθηματικό) για την πρόσβαση στο ΟΠΣ:

4.1.1. τα στελέχη του Δικαιούχου που έχουν την ευθύνη για συμπλήρωση δελτίων και

4.1.2. ο νόμιμος εκπρόσωπος του Δικαιούχου για την υποβολή των προτάσεων, ή άλλος χρήστης του συστήματος που έχει εξουσιοδοτηθεί για την υποβολή.

Οδηγίες για απόκτηση λογαριασμού χρήστη στο ΟΠΣ βρίσκονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://logon.ops.gr> (Εγγραφή Χρήστη Δικαιούχου).

Εάν ο Δικαιούχος δεν διαθέτει ήδη «κωδικό Φορέα» στο ΟΠΣ από την περίοδο 2014-2020, θα πρέπει να υποβάλει αίτηση για κωδικό φορέα σύμφωνα με τις οδηγίες στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://logon.ops.gr>, πριν την υποβολή της πρότασης.

4.2. Οι προτάσεις υποβάλλονται μέσω του ΟΠΣ στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://logon.ops.gr>

από την 24/10/2025 (ημερομηνία έναρξης υποβολής προτάσεων), ώρα 08:00

έως, αποκλειστικά, την 31/12/2025 (ημερομηνία λήξης υποβολής προτάσεων), ώρα 15:00,

από τον νόμιμο εκπρόσωπο του Δικαιούχου. Ο Δικαιούχος μετά την επιτυχή υποβολή της πρότασης ενημερώνεται σχετικά μέσω του ΟΠΣ.

Σε περιπτώσεις εγγράφων, για τα οποία δεν είναι τεχνικά εφικτή η ηλεκτρονική επισύναψη/υποβολή (π.χ. χάρτες, σχέδια, κλπ), ο δικαιούχος υποχρεούται να τα αποστείλει στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης/ΕΦ στη διεύθυνση: Μέρλιν 5, ΑΘΗΝΑ 10671 , **εντός 10 εργάσιμων ημερών**

από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των προτάσεων.

Δεν θα γίνονται δεκτές προτάσεις εκτός των ανωτέρω προθεσμιών.

Πριν τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προτάσεων, επιτρέπεται η επανυποβολή νέας πρότασης κατόπιν ακύρωσης της αρχικής πρότασης. Η πρόταση αξιολογείται βάσει της τελευταίας επιτυχούς/έγκυρης υποβολής.

4.3. Το Τεχνικό Δελτίο Πράξης (ΤΔΠ), αποτελεί την πρόταση του Δικαιούχου και συμπληρώνεται αποκλειστικά στην ηλεκτρονική μορφή που διατίθεται στο ΟΠΣ. Στην παρούσα πρόσκληση επισυνάπτονται Οδηγίες για τη συμπλήρωση των πεδίων του Τεχνικού Δελτίου Πράξης.

Η υποβολή της πρότασης συνιστά και αίτηση χρηματοδότησης του δυνητικού δικαιούχου.

4.4. Τα στοιχεία που τεκμηριώνουν την **αρμοδιότητα του δικαιούχου** προέρχονται από την καταχωρημένη καρτέλα του δικαιούχου στο ΟΠΣ. Δικαιούχος που δεν έχει συμπληρώσει τη σχετική καρτέλα, υποχρεούται στην συμπλήρωσή της και στην επισύναψη σε αυτή όλων των στοιχείων που τεκμηριώνουν την αρμοδιότητά του. Η συμπλήρωση της καρτέλας του δικαιούχου θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί έως την ημερομηνία υποβολής της πρότασης του δικαιούχου.

Αναπόσπαστο στοιχείο της πρότασης αποτελούν τα παρακάτω δικαιολογητικά/έγγραφα, τα οποία συνοδεύουν το Τεχνικό Δελτίο Πράξης:

05. Απόφαση Αρμόδιου Συλλογικού Οργάνου για την υποβολή της πρότασης

06. Προγραμματική σύμβαση (Δημόσια Σύμβαση μεταξύ Φορέων του Δημοσίου), εφόσον απαιτείται

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

09. Υπόδειγμα για τη χρηματοοικονομική βιωσιμότητα πράξης που περιλαμβάνει επενδύσεις σε υποδομές ή παραγωγικές επενδύσεις

22. Τεκμηρίωση της ρεαλιστικότητας του χρονοδιαγράμματος

25. Έντυπο Ανάλυσης Κόστους

32. Τεχνικό Παράρτημα Υλοποίησης Υποέργου με Ίδια Μέσα, εφόσον απαιτείται

33. Αποτελέσματα έρευνας αγοράς και σχετική τεκμηρίωση για υποέργα προμηθειών, εφόσον απαιτείται

40. Δελτίο Ενεργειών Ωρίμανσης και Υποχρεώσεων Πράξης (συμπλήρωση του υποδείγματος που επισυνάπτεται στην παρούσα Πρόσκληση (όχι σύνδεση με Δελτίο Ενεργειών Ωρίμανσης μέσω ΟΓΠΣ).), εφόσον απαιτείται

42. Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, Τεχνική Σύνοψη και σχετικός χάρτης (για τα έργα που περιλαμβάνουν δαπάνες για κατασκευή, ανακαίνιση, διαμόρφωση ή βελτίωση χώρων για τη στέγαση των Living Labs), εφόσον απαιτείται

43. Πίνακας αποτύπωσης των αδειών και εγκρίσεων του συνόλου της πράξης και του βαθμού προόδου αυτής (συμπλήρωση των κατάλληλων υποδειγμάτων (Δ1,Δ2) που επισυνάπτονται στην παρούσα Πρόσκληση), εφόσον απαιτείται

44. Πίνακας αποτύπωσης των αναγκών, τεχνικών υποστηρικτικών μελετών και της ωρίμανσης Πράξης (για τα έργα που περιλαμβάνουν δαπάνες για κατασκευή, ανακαίνιση, διαμόρφωση ή βελτίωση χώρων για τη στέγαση των Living Labs), εφόσον απαιτείται

55. Φάκελος Κρατικής Ενίσχυσης για έργα που ενέχουν στοιχεία ενίσχυσης, εφόσον απαιτείται

71. Μελέτη σκοπιμότητας ή σχετική τεκμηρίωση για εξέταση της αναγκαιότητας υλοποίησης της Πράξης

73. Εκθεση τεκμηρίωσης εξασφάλισης της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία

Λοιπά έγγραφα (Αναλυτικό Σχέδιο Δράσης για την πληρότητα της εξέτασης του περιεχομένου και του πλαισίου οργάνωσης και υλοποίησης της Πράξης.

Στο Σχέδιο Δράσης θα πρέπει να εμπεριέχονται υποχρεωτικά τα πεδία που εξετάζονται στα κριτήρια αξιολόγησης και επιπρόσθετα:

- Τον σχεδιασμό του μηχανισμού διακυβέρνησης, σχεδιασμού και ανάπτυξης των δράσεων του Ζωντανού Εργαστηρίου.

- Τον σχεδιασμό και την μεθοδολογία υλοποίησης κύκλων πειραματισμού (experiment cycles) με σαφώς ορισμένα παραδοτέα, μεθοδολογία παρακολούθησης και αξιολόγησης.

- Τον σχεδιασμό της ανάπτυξης συμμετοχικών διαδικασιών (ανοιχτά εργαστήρια επίδειξης, workshops με πολίτες, μηχανισμούς ανατροφοδότησης).

- Το σχέδιο βιωσιμότητας, με σαφές επιχειρησιακό μοντέλο λειτουργίας μετά το πέρας της χρηματοδότησης, περιλαμβανομένων εσόδων από αμειβόμενες υπηρεσίες.

- Οικονομική ανάλυση κόστους και προσδοκώμενων εσόδων, εφόσον προκύπτουν, για το χρονικό διάστημα επιλεξιμότητας των δαπανών. Διαφορετικά Υπεύθυνη Δήλωση του Νομίμου Εκπροσώπου πως δεν θα παραχθούν Έσοδα.

Για την Οικονομική Ανάλυση Κόστους, εφόσον τεκμηριώνεται η εκπόνησή της, προτείνεται να χρησιμοποιηθεί το υπόδειγμα και οι οδηγίες «Για τον υπολογισμό καθαρών εσόδων» έργων του ΕΣΠΑ 2014 – 2020.)

Λοιπά έγγραφα (Όσον αφορά τις ερευνητικές υποδομές, ο δυνητικός δικαιούχος της ενίσχυσης οφείλει να υποβάλει επιχειρησιακό σχέδιο από το οποίο να προκύπτει η χρήση που θα έχει η υποδομή έπειτα από την κατασκευή / επέκταση της και στο σχέδιο αυτό να αναφέρονται τα ποσοστά χρήσης της για μη οικονομικές και οικονομικές δραστηριότητες σε ετήσια βάση από την ολοκλήρωση του συγκεκριμένου έργου και μετά.), εφόσον απαιτείται

Λοιπά έγγραφα (Αποκλειστικά για τους δυνητικούς δικαιούχους που είναι ερευνητικοί οργανισμοί, ή ΑΕΙ , δύναται να χρησιμοποιηθεί το σημείο 23 της ίδιας Ανακοίνωσης της Ε.Ε.: «Η Επιτροπή δεν θεωρεί τον ερευνητικό οργανισμό ή την ερευνητική υποδομή δικαιούχο κρατικής ενίσχυσης, εάν ενεργεί απλώς ως ενδιάμεσος για τη μετακίνηση στους τελικούς αποδέκτες του συνόλου της δημόσιας χρηματοδότησης και οποιουδήποτε πλεονεκτήματος που προκύπτει μέσω της εν λόγω χρηματοδότησης» με την κατάλληλη τεκμηρίωση που θέτει.

Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει οι δικαιούχοι να μεταβιβάσουν πλήρως όλες τις ενισχύσεις στους χρήστες, να υπάρχει τιμοκατάλογος, με βάση τις τιμές της αγοράς εάν υπάρχουν, και να εμφανίσει τις διαθέσιμες μειώσεις που σχεδιάζει να προσφέρει στις επιχειρήσεις για τις υπηρεσίες που θα παρέχουν. Εάν δεν υπάρχουν τιμές αγοράς, τότε οι τιμές θα πρέπει να βασίζονται στο πλήρες κόστος που επιβαρύνει τον δικαιούχο για την παροχή αυτών των υπηρεσιών. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλες οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν αρχικά στους δικαιούχους μεταβιβάζονται πλήρως στους χρήστες, πρέπει να τηρούνται λεπτομερή λογιστικά αρχεία από τους δικαιούχους ώστε να λαμβάνεται υπόψη η ενίσχυση που έχει λάβει για να μεταφερθεί στους χρήστες.

Οι υπηρεσίες που ενδέχεται να λάβουν οι δυνητικά ωφελούμενοι της δράσης (πχ. επιχειρήσεις της Δυτικής Μακεδονίας) αποτελούν κρατική ενίσχυση προς αυτούς, η οποία δύναται να θεωρηθεί συμβατή ενίσχυση στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 2023, ή τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/2472 της Επιτροπής, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις «ήσσονος σημασίας» (Κανονισμός «de minimis»), καθώς οι ωφελούμενοι δεν χρεώνονται για τις υπηρεσίες που λαμβάνουν. Συνεπώς στους ωφελούμενους πρέπει να καταλογιστεί το σχετικό ποσό.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο φορέας που χορηγεί την ενίσχυση (δικαιούχος) οφείλει να αναπτύξει και να υποβάλλει συνημμένα της Πρότασης που θα καταθέσει μεθοδολογία καθορισμού του ποσού της ενίσχυσης ανά είδος υπηρεσίας,), εφόσον απαιτείται

Λοιπά έγγραφα (Συμπληρωμένη λίστα ελέγχου για τον εντοπισμό στοιχείων κρατικής ενίσχυσης της με α.π. 115150/ΕΥΚΕ4023/02-11-2016 Εγκυκλίου με θέμα "Οδηγίες αναφορικά με την αξιολόγηση πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας των πράξεων με τους κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων", σχετικά με την πλήρωση του κριτηρίου συμβατότητας με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπ. αριθμ. πρωτ. 2415/ΕΥΚΕ6282/28.08.2017 επιστολή της ΕΥΚΕ. (επισυνάπτονται η λίστα και σχετικές Οδηγίες))

Τα συνοδευτικά δικαιολογητικά/ έγγραφα, υποβάλλονται ηλεκτρονικά ως συνημμένα στο ΤΔΠ.

5. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

Μετά την υποβολή της πρότασης από τον υποψήφιο Δικαιούχο, η διαδικασία για την ένταξη των πράξεων στο Πρόγραμμα ακολουθεί τα παρακάτω βήματα.

[Συγκριτική Αξιολόγηση]

5.1 Αξιολόγηση των προτάσεων από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠ (ή εναλλακτικά τον Ενδιάμεσο Φορέα) σε δύο στάδια:

A Στάδιο: Πληρότητα και επιλεξιμότητα πρότασης

B' Στάδιο: Αξιολόγηση των προτάσεων ανά ομάδα κριτηρίων

Η αξιολόγηση γίνεται με βάση την εγκεκριμένη μεθοδολογία και τα εγκεκριμένα κριτήρια από την Επιτροπή Παρακολούθησης, που επισυνάπτονται στην παρούσα πρόσκληση και ξεκινά μετά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων της παρούσας πρόσκλησης (σημείο 4.2).

Κατά τη διενέργεια της αξιολόγησης, η ΔΑ δύναται να ζητήσει από το δικαιούχο, σε οποιοδήποτε στάδιο της αξιολόγησης (Α', Β' Στάδιο) την υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινίσεων, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας.

Με την ολοκλήρωση της συγκριτικής αξιολόγησης οι προτάσεις κατατάσσονται σε φθίνουσα σειρά με βάση τη βαθμολογία τους.

5.2 Υποβολή και εξέταση ενστάσεων.

Οι δυνητικοί δικαιούχοι δύνανται να υποβάλουν ένσταση στην αρμόδια ΔΑ σχετικά με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Υπουργική Απόφαση «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 (ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61))».

Οι ενστάσεις υποβάλλονται σε κάθε στάδιο αξιολόγησης, εντός ανατρεπτικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την επομένη ημέρα της κοινοποίησης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης, ήτοι:

α) της Απόφασης Απόρριψης Πρότασης που εκδίδεται κατά το Στάδιο Α' της αξιολόγησης

β) της Απόφασης Απόρριψης Πρότασης που εκδίδεται κατά το Στάδιο Β' της αξιολόγησης

γ) της Απόφασης Ένταξης.

Η ένσταση αναφέρει απαραίτητως την πράξη (Απόφαση Απόρριψης Πρότασης ή Απόφαση Ένταξης) κατά της οποίας στρέφεται και θα πρέπει να είναι αιτιολογημένη, δηλαδή να περιέχει τους ειδικότερους λόγους για τους οποίους η Απόφαση Απόρριψης Πρότασης ή η Απόφαση Ένταξης οφείλει κατά τη γνώμη του ενιστάμενου να αναμορφωθεί, είτε λόγω έλλειψης νομιμότητάς της είτε για λόγους ουσίας. Επίσης, η ένσταση περιλαμβάνει όλα τα δικαιολογητικά και λοιπά υποστηρικτικά έγγραφα που τεκμηριώνουν το αίτημα και είναι ενυπόγραφο από τον νόμιμο εκπρόσωπο του δικαιούχου ή το νομίμως εξουσιοδοτημένο από αυτόν πρόσωπο ή τον νόμιμο εκπρόσωπο του κύριου δικαιούχου ή το νομίμως εξουσιοδοτημένο από αυτό πρόσωπο (στην περίπτωση πολλαπλών δικαιούχων).

Η ένσταση θα πρέπει να υποβάλλεται εγγράφως ή ηλεκτρονικά ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο το οποίο καθιστά εφικτό τον ακριβή προσδιορισμό της ημέρας και ώρας κατάθεσής της (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ΟΠΣ ή άλλο κατάλληλο μέσο).

Η ΔΑ πρωτοκολλεί και εξετάζει όλες τις υποβαλλόμενες ενστάσεις. Αρμόδιο όργανο για την αποδοχή ή απόρριψη της ένστασης είναι το όργανο που έχει κάθε φορά εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση, μετά από εισήγηση της αρμόδιας Διαχειριστικής Αρχής, ή της τυχόν Επιτροπής που έχει συσταθεί για το σκοπό αυτό ή που έχει σχετική αρμοδιότητα. Οι αποφάσεις επί των ενστάσεων εκδίδονται και κοινοποιούνται αμελητί εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της ένστασης στους δυνητικούς δικαιούχους εγγράφως ή ηλεκτρονικά ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο το οποίο καθιστά τον ακριβή προσδιορισμό της ημέρας και ώρας κοινοποίησης της (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ΟΠΣ ή άλλο κατάλληλο μέσο).

Στη διαδικασία εξέτασης των ενστάσεων δεν μπορούν να συμμετέχουν στελέχη της ΔΑ που συμμετείχαν στη διαδικασία αξιολόγησης της συγκεκριμένης πρότασης την οποία αφορά η ένσταση. Επιπλέον, θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι τα στελέχη που εξετάζουν την ένσταση διαθέτουν την απαιτούμενη ανεξαρτησία, μέσω της υποβολής δήλωσης μη σύγκρουσης συμφερόντων. .

Αν η υποβληθείσα ένσταση, η οποία αφορά τα αποτελέσματα του Σταδίου Α' γίνει αποδεκτή, η ΔΑ προβαίνει στην αξιολόγηση του Σταδίου Β'.

Αν η υποβληθείσα ένσταση, η οποία αφορά το Στάδιο Β' της αξιολόγησης γίνει αποδεκτή, η ΔΑ προβαίνει στην εισήγηση για την έκδοση Απόφασης Ένταξης της πράξης.

Αν η υποβληθείσα ένσταση, η οποία αφορά την απόφαση ένταξης γίνει αποδεκτή, η εν λόγω απόφαση ένταξης τροποποιείται.

5.3 Έκδοση απόφασης ένταξης της πράξης από τον Αν. Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών σε συνέχεια προηγούμενης θετικής εισήγησης του προϊσταμένου της Διαχειριστικής Αρχής του Προγράμματος ΔΑΜ και του Διοικητή ΕΥΔΑΜ.

5.4 Δημοσιοποίηση στην οικεία ιστοσελίδα του Προγράμματος (ΔΑ/ΕΦ) και στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ της Απόφασης Ένταξης της Πράξης, καθώς και τον κατάλογο των πράξεων που έχουν επιλεγεί.

6. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ – ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

- 6.1. Για αναλυτικότερες πληροφορίες σχετικά με την υποβολή των προτάσεων, τη συμπλήρωση του ΤΔΠ και άλλες διευκρινίσεις αρμόδιος/α/οι είναι ο/η κ. /οι κ.κ. ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΚΟΥΤΑΝΤΟΥ, τηλέφωνο: 2107446665, e-mail: chkoutadou@mou.gr και για τεχνικά θέματα η κα Ελένη Παππά, τηλέφωνο 2107546611, e-mail: epappa@mou.gr (Υπεύθυνη ΟΠΣ της ΔΑ).
- 6.2. Περαιτέρω πληροφορίες για το Πρόγραμμα «**Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση**», το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου, το θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των πράξεων που εντάσσονται στο εν λόγω Πρόγραμμα, τους κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών των πράξεων, καθώς και οποιαδήποτε πληροφορία για την υποβολή των προτάσεων (όπως οδηγίες για τη συμπλήρωση ΤΔΠ/Υ, δεικτών παρακολούθησης, εξειδίκευση κριτηρίων αξιολόγησης προτάσεων και άλλα έγγραφα αναγκαία για την εξέταση της πρότασης) βρίσκονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση . Ο ανωτέρω δικτυακός τόπος αποτελεί βασικό εργαλείο επικοινωνίας της ΔΑ με το σύνολο των ενδιαφερομένων για το Πρόγραμμα και ανακοινώνεται σε αυτόν κάθε σχετική πληροφορία.

7. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

- 7.1. Η ΕΥΔ που επέχει θέση «υπευθύνου επεξεργασίας» ή «εκτελούντος την επεξεργασία» των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δηλώνει ότι:
  - είναι σε γνώση των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, του νόμου 4624/2019 και των σχετικών οδηγιών και αποφάσεων της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, που διέπουν τη νόμιμη εκτέλεση της πρόσκλησης / προκήρυξης, και
  - αναλαμβάνει πλήρως τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη νομοθεσία, όσον αφορά στην προστασία και την ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που τυχόν θα υποβληθούν σε επεξεργασία ή/και περιέλθουν καθ' οιονδήποτε τρόπο σε γνώση της.
- 7.2. Η επεξεργασία από τους δικαιούχους (που ενεργούν ως εκτελούντες την επεξεργασία) διέπεται από νομική πράξη υπαγόμενη στο δίκαιο της Ένωσης ή στο εθνικό δίκαιο, που δεσμεύει τον εκτελούντα την επεξεργασία σε σχέση με τον υπεύθυνο επεξεργασίας και καθορίζει το αντικείμενο και τη διάρκεια της επεξεργασίας, τη φύση και τον σκοπό της επεξεργασίας, το είδος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τις κατηγορίες των υποκειμένων των δεδομένων, καθώς και τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του υπευθύνου επεξεργασίας και των εκτελούντων την επεξεργασία. Η νομική αυτή πράξη, σύμφωνα με το ν. 4914/2022 άρθρ. 53, λαμβάνει τη μορφή της Απόφασης Ένταξης, όπου σε σχετικό Παράρτημα προβλέπονται όλα τα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ

Πίνακας Αποδεκτών:

Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (που να έχουν έδρα ή/και παράρτημα και δραστηριοποιούνται στις περιοχές ΕΣΔΙΜ Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (περιοχές παρέμβασης του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης))
Δήμοι (ΟΤΑ Α' βαθμού των περιοχών ΕΣΔΙΜ Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας)
Ερευνητικά Κέντρα του Άρθρου 13Α του Ν. 4310/2014, εκτός της περίπτωσης Β (που να έχουν έδρα ή/και παράρτημα και δραστηριοποιούνται στις περιοχές ΕΣΔΙΜ Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (περιοχές παρέμβασης του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης))
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΖΕΠ ΚΟΖΑΝΗΣ, 50100, ΚΟΖΑΝΗ

Συνημμένα:

1. □ Παράρτημα Ι: Πίνακες 1-4
2. □ Παράρτημα ΙΙ: Υποχρεώσεις Δικαιούχων (Παράρτημα της Απόφασης Ένταξης)
Τα παρακάτω συνημμένα βρίσκονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.eydam.gr.
3. □ Υπόδειγμα Τεχνικού Δελτίου Πράξης και οδηγίες συμπλήρωσης
4. □ Τεχνικό Παράρτημα Υλοποίησης Υποέργου με Ίδια Μέσα, (εφόσον απαιτείται)
5. □ Έντυπο Ε.Ι.1_7 «Κατάλογος Εγγράφων για την Τήρηση Φακέλου Πράξης»
6. □ Υπόδειγμα Απόφασης Ένταξης Πράξης
7. □ Κριτήρια Επιλογής πράξεων – Μεθοδολογία αξιολόγησης
8. □ Δελτία Ταυτότητας Δεικτών
9. Πίνακας για τη συμμόρφωση των πράξεων με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε. Ένωσης
10. □ Λοιπά έγγραφα

Κοινοποίηση:

1. Γραφείο Αν. Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
2. Γραφείο Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας ΔΑΜ
3. Γραφείο Προϊστάμενου Διαχειριστικής Αρχής ΕΣΠΑ ΔΑΜ
4. Μονάδες Α1 Α2 Β1 Γ Διαχειριστικής Αρχής ΕΣΠΑ ΔΑΜ

—

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΜΠΙΠΤΟΥΝ ΟΙ ΠΡΟΚΗΡΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ (Πίνακες 1-5)

Πίνακας 1: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ : Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση							ΚΩΔ: 621	
ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΤΑΜΕΙΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΩΔ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΔΡΑΣΗ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΚΩΔ

Πίνακας 2: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ : Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση					ΚΩΔ: 621	
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΚΩΔ	ΤΑΜΕΙΟ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΚΩΔ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΚΧΩΡΗΣΗΣ	ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜ ΕΝΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
Ενίσχυση και Προώθηση Επιχειρηματικότητας	1	ΤΔΜ	Δεν εφαρμόζεται	0	-	7.000.000,00

Πίνακας 3: ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση				ΚΩΔ: 621		
				ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΚΤΩΝ		
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΤΑΜΕΙΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ (για ΕΚΤ, ΕΤΠΑ)	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ
Ενίσχυση και Προώθηση Επιχειρηματικότητας	ΤΔΜ	JSO8.1	Δεν εφαρμόζεται	RCO01	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)	Επιχειρήσεις
Ενίσχυση και Προώθηση Επιχειρηματικότητας	ΤΔΜ	JSO8.1	Δεν εφαρμόζεται	RCO04	Επιχειρήσεις χωρίς χρηματοδοτική υποστήριξη*	Επιχειρήσεις
Ενίσχυση και Προώθηση Επιχειρηματικότητας	ΤΔΜ	JSO8.1	Δεν εφαρμόζεται	RCO05	Νέες επιχειρήσεις που υποστηρίζονται	Επιχειρήσεις
Ενίσχυση και Προώθηση Επιχειρηματικότητας	ΤΔΜ	JSO8.1	Δεν εφαρμόζεται	RCO01a	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: πολύ μικρές)	Επιχειρήσεις
Ενίσχυση και Προώθηση Επιχειρηματικότητας	ΤΔΜ	JSO8.1	Δεν εφαρμόζεται	RCO01b	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις εκ των οποίων μικρές	Επιχειρήσεις
Ενίσχυση και Προώθηση Επιχειρηματικότητας	ΤΔΜ	JSO8.1	Δεν εφαρμόζεται	RCO01c	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: μεσαίες)	Επιχειρήσεις
Ενίσχυση και Προώθηση Επιχειρηματικότητας	ΤΔΜ	JSO8.1	Δεν εφαρμόζεται	RCO01d	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: μεγάλες)	Επιχειρήσεις

Πίνακας 4: ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση				ΚΩΔ: 621		
				ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΚΤΩΝ		
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΤΑΜΕΙΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ (για ΕΚΤ, ΕΤΠΑ)	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ
Ενίσχυση και Προώθηση Επιχειρηματικότητας	ΤΔΜ	JSO8.1	Δεν εφαρμόζεται	RCR03	Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) που εισάγουν καινοτομίες προϊόντων ή διαδικασιών	Επιχειρήσεις

Πίνακας 5 : ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΤ+/ΤΔΜ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση				ΚΩΔ: 621		
				ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΚΤΩΝ		
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΤΑΜΕΙΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ (για ΕΚΤ, ΕΤΠΑ)	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ
Ενίσχυση και Προώθηση Επιχειρηματικότητας	ΤΔΜ	JSO8.1	Δεν εφαρμόζεται	RCO01	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)	Επιχειρήσεις
Ενίσχυση και Προώθηση Επιχειρηματικότητας	ΤΔΜ	JSO8.1	Δεν εφαρμόζεται	RCO04	Επιχειρήσεις χωρίς χρηματοδοτική υποστήριξη*	Επιχειρήσεις
Ενίσχυση και Προώθηση Επιχειρηματικότητας	ΤΔΜ	JSO8.1	Δεν εφαρμόζεται	RCO05	Νέες επιχειρήσεις που υποστηρίζονται	Επιχειρήσεις

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ενίσχυση και Προώθηση Επιχειρηματικότητας	ΤΔΜ	JSO8.1	Δεν εφαρμόζεται	RCO01a	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: πολύ μικρές)	Επιχειρήσεις
Ενίσχυση και Προώθηση Επιχειρηματικότητας	ΤΔΜ	JSO8.1	Δεν εφαρμόζεται	RCO01b	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις εκ των οποίων μικρές	Επιχειρήσεις
Ενίσχυση και Προώθηση Επιχειρηματικότητας	ΤΔΜ	JSO8.1	Δεν εφαρμόζεται	RCO01c	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: μεσαίες)	Επιχειρήσεις
Ενίσχυση και Προώθηση Επιχειρηματικότητας	ΤΔΜ	JSO8.1	Δεν εφαρμόζεται	RCO01d	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: μεγάλες)	Επιχειρήσεις
Ενίσχυση και Προώθηση Επιχειρηματικότητας	ΤΔΜ	JSO8.1	Δεν εφαρμόζεται	RCR03	Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) που εισάγουν καινοτομίες προϊόντων ή διαδικασιών	Επιχειρήσεις

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Ο Δικαιούχος της Πράξης «.....» αναλαμβάνει να τηρήσει τις παρακάτω υποχρεώσεις :

1. ΤΗΡΗΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

- (I) Να τηρεί την Κοινοτική και Εθνική Νομοθεσία κατά την εκτέλεση της πράξης και ιδίως όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις, την αειφόρο ανάπτυξη, τις κρατικές ενισχύσεις, την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, τη μη διάκριση, την προσβασιμότητα Ατόμων με Αναπηρίες, λαμβάνοντας υπόψη το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

2. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΑΞΗΣ

- (i) Να τηρεί τα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης της πράξης, όπως αυτά αποτυπώνονται στην απόφαση ένταξης της πράξης, καθώς και να τηρεί την προθεσμία ενεργοποίησης του/των υποέργων τα οποία θεωρούνται κρίσιμα για την υλοποίηση της πράξης και για τα οποία η διαχειριστική αρχή έχει ορίσει προθεσμία για την ενεργοποίησή τους.

Τυχόν αποκλίσεις από τους όρους της απόφασης ένταξης ή του χρονικού προγραμματισμού της εκτέλεσης του/των υποέργου/ων, όπως προσδιορίζεται στην απόφαση ένταξης της πράξης δύναται να επιφέρει την επιβολή λήψης διορθωτικών μέτρων εντός συγκεκριμένων προθεσμιών αλλά και την ανάκληση της απόφασης ένταξης της πράξης, εφόσον οι εν λόγω αποκλίσεις κριθούν αδικαιολόγητες ή δεν υλοποιηθούν τα διορθωτικά μέτρα εντός της ταχθείσας περιόδου συμμόρφωσης.

- (ii) Να διασφαλίζει το λειτουργικό αποτέλεσμα της πράξης, λαμβάνοντας όλα τα απαραίτητα μέτρα για το σκοπό αυτό.

- (iii) Να διασφαλίζει τη λειτουργία και συντήρηση της πράξης επένδυσης σε υποδομές ή παραγωγική επένδυση, λαμβάνοντας όλα τα απαραίτητα μέτρα, με βάση το κανονιστικό πλαίσιο του φορέα λειτουργίας και συντήρησης της πράξης και των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων του, στην περίπτωση που ο φορέας λειτουργίας και συντήρησης της πράξης δεν ταυτίζεται με το δικαιούχο αυτής.

- (iv) Να λαμβάνει έγκριση από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος για τις διαδικασίες της διακήρυξης, ανάθεσης και εκτέλεσης / τροποποίησης δημοσίων συμβάσεων.

- (v) Να υποβάλλει αίτημα εξέτασης στη ΔΑ για τροποποίηση του Τεχνικού Παραρτήματος Υλοποίησης Υποέργου με Ίδια Μέσα και να λαμβάνει την έγκρισή του

- (vi) Να ενημερώνει έγκαιρα την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος (ή **εναλλακτικά τον ΕΦ**) σχετικά με την εξέλιξη της πράξης και να αποστέλλει όλα τα σχετικά έγγραφα που αφορούν στη φυσική και οικονομική υλοποίηση της πράξης έως και την ολοκλήρωσή της, σύμφωνα με τις διαδικασίες του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου.

- (vii) Να πραγματοποιεί όλες τις απαραίτητες ενέργειες, για την ενημέρωση του ΟΠΣ με τα δεδομένα και έγγραφα της πράξης που υλοποιεί και ειδικότερα τα δεδομένα και έγγραφα προγραμματισμού και υλοποίησης, τα δεδομένα χρηματοοικονομικής διαχείρισης, παρακολούθησης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου και δεικτών, επαληθεύσεων και ελέγχων, αξιολόγησης πράξεων και γενικότερα τα δεδομένα που διασφαλίζουν τη διαδρομή ελέγχου της πράξης.

- (viii) Να διασφαλίζει την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλει στο ΟΠΣ, σύμφωνα με το χρονικό πλαίσιο που προβλέπεται στις σχετικές διατάξεις και να πραγματοποιεί διασύνδεση των Πληροφοριακών Συστημάτων του με το ΟΠΣ για την αυτόματη υποβολή στοιχείων, εφόσον απαιτείται.

- (ix) Ο δικαιούχος υποχρεούται να εφαρμόζει τις διαδικασίες για τη συλλογή, επεξεργασία, αποθήκευση και μεταβίβαση των δεδομένων δεικτών των πράξεων, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στα αντίστοιχα Δελτία Ταυτότητας Δεικτών και τις οδηγίες της Διαχειριστικής Αρχής. Τα δεδομένα δεικτών, κατά περίπτωση απολογίζονται ανά φύλο (άνδρες-γυναίκες).

- (x) Ο Δικαιούχος υποχρεούται να εφαρμόζει τις διαδικασίες για τη συλλογή, επεξεργασία, αποθήκευση και μεταβίβαση των δεδομένων δεικτών των πράξεων, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στα αντίστοιχα Δελτία Ταυτότητας Δεικτών και τις οδηγίες της Διαχειριστικής Αρχής. Τα δεδομένα δεικτών, κατά περίπτωση απολογίζονται ανά φύλο (άνδρες-γυναίκες).

Για πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ+ και το ΤΔΜ για τις οποίες απαιτείται η συλλογή δεδομένων μεμονωμένων συμμετεχόντων (microdata), ο Δικαιούχος υποχρεούται να εφαρμόζει τις διαδικασίες για τη συλλογή, επεξεργασία, αποθήκευση και μεταβίβαση των δεδομένων δεικτών των πράξεων, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στα αντίστοιχα Δελτία Ταυτότητας Δεικτών και τις οδηγίες της Διαχειριστικής Αρχής. Για τις πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ+ και το ΤΔΜ, τα δεδομένα όλων των κοινών δεικτών συμμετεχόντων του Παραρτήματος Ι του Καν. (ΕΕ) 2021/1057 και του Παραρτήματος ΙΙΙ του Καν (ΕΕ) 2021/1056 πρέπει να αναλύονται ανά φύλο.»

Στους ειδικούς όρους: ΕΙΔΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΕΚΤ+ και ΤΔΜ περιγράφονται αναλυτικότερα οι απαιτήσεις για τη συλλογή των δεδομένων δεικτών. Οι δικαιούχοι έχουν την ευθύνη τήρησης των ειδικών υποχρεώσεων και στις περιπτώσεις που η συλλογή των δεδομένων συμμετεχόντων διενεργείται από τους φορείς υλοποίησης ή παρόχους των πράξεων (π.χ. Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης).

3. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Όταν ο δικαιούχος υπέχει θέση «Εκτελούντος την Επεξεργασία» οφείλει:

- (i) Να είναι σε γνώση του και να συμμορφώνεται με την ισχύουσα ενωσιακή και κοινοτική νομοθεσία και ειδικότερα: τον Καν. 679/2016 «Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων», τον ν. 4624/2019 (Α' 137 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Καν. (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 και άλλες διατάξεις και τις σχετικές οδηγίες και αποφάσεις της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.
- (ii) Να αναλάβει πλήρως τις υποχρεώσεις που απορρέουν, όσον αφορά στην προστασία και ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυχόν θα υποβάλλει σε επεξεργασία ή/και περιέλθουν καθ' οιανδήποτε τρόπο σε γνώση του κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων του και να συμμορφώνεται πλήρως προς τις οδηγίες και υποχρεώσεις που θέτει ο «Υπεύθυνος Επεξεργασίας»
- (iii) Να διασφαλίζει ότι πρόσβαση στα ανωτέρω δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα έχουν μόνο τα εντεταλμένα στελέχη του, που θα εξουσιοδοτηθούν να επεξεργαστούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και θα αναλάβουν δέσμευση τήρησης εμπιστευτικότητας. Δεν προσλαμβάνει άλλον εκτελούντα την επεξεργασία χωρίς προηγούμενη ειδική ή γενική γραπτή άδεια του υπευθύνου επεξεργασίας
- (iv) Να θέτει στη διάθεση του υπευθύνου επεξεργασίας κάθε απαραίτητη πληροφορία προς απόδειξη της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις που του αναλογούν και επιτρέπει και διευκολύνει τους ελέγχους που διενεργούνται.
- (v) Να λαμβάνει κάθε εύλογο μέτρο για να διασφαλίσει ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία θα επεξεργαστεί περιορίζονται στα ελάχιστα αναγκαία που απαιτούνται σε σχέση με τους σκοπούς που καθορίζονται.
- (vi) Να διατηρεί τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για περίοδο που περιορίζεται από την περίοδο που απαιτείται από το σκοπό της επεξεργασίας.
- (vii) Να ενημερώνει τα υποκείμενα των δεδομένων για τον σκοπό και τη νομική βάση της επεξεργασίας, τους αποδέκτες των δεδομένων και τις τυχόν διαβιβάσεις τους καθώς και το χρονικό διάστημα διατήρησης των δεδομένων τους.
- (viii) Να εφαρμόζει πολιτικές, διαδικασίες, καθώς και οργανωτικά και τεχνικά μέσα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένων και των διαδικασιών διαχείρισης ασφάλειας πληροφοριών ώστε να αποτρέπεται τυχόν ή παράνομη καταστροφή, απώλεια, αλλοίωση, μη εξουσιοδοτημένη αποκάλυψη, μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση και άλλες παράνομες ή μη εξουσιοδοτημένες μορφές επεξεργασίας, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

4. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΑΞΗΣ

- (i) Να λειτουργεί μηχανισμό πιστοποίησης εκτέλεσης της πράξης, ο οποίος θα εξασφαλίζει τον αποτελεσματικό έλεγχο της ποιότητας και ποσότητας των υλικών, των υπηρεσιών και του τελικού παραδοτέου αποτελέσματος, καθώς και να εφαρμόζει εσωτερικές διαδικασίες ελέγχου των πληρωμών, ο οποίος θα εξασφαλίζει τη νομιμότητα και κανονικότητά τους.
- (ii) Να τηρεί ξεχωριστή λογιστική μερίδα για την πράξη, στην οποία θα καταχωρούνται όλες οι δαπάνες που αντιστοιχούν πλήρως προς τις πραγματικές δαπάνες που δηλώνονται στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος ή στον Ενδιάμεσο Φορέα, μέσω των Δελτίων Δήλωσης Δαπανών.
- (iii) Να υποβάλλει (εφόσον απαιτείται από τη φύση του έργου) στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος (ή **εναλλακτικά στον ΕΦ**) και στην Λογιστική Αρχή, μετά την ολοκλήρωση της πράξης στοιχεία για τους δημιουργούμενους τόκους από τη χρηματοοικονομική διαχείριση των διατιθέμενων πόρων.

5. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ – ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ – ΕΛΕΓΧΟΙ

- (i) Να θέτει στη διάθεση, εφόσον ζητηθούν, καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της πράξης και για όσο χρόνο ο δικαιούχος υποχρεούται για την τήρησή τους, όλα τα έγγραφα, δικαιολογητικά και στοιχεία της πράξης, στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος, Λογιστική, Αρχή Ελέγχου, Επιτροπή Παρακολούθησης και σε όλα τα ελεγκτικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (ii) Να αποδέχεται επιτόπιους ελέγχους από όλα τα αρμόδια εθνικά και ευρωπαϊκά ελεγκτικά όργανα, τόσο στην έδρα του, όσο και στους χώρους υλοποίησης της πράξης του δικαιούχου και τυχόν αναδόχων του, και να διευκολύνει τον έλεγχο προσκομίζοντας οποιοδήποτε στοιχείο που αφορά την εκτέλεση της πράξης, εφόσον ζητηθεί.

6. ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

- (i) Να αποδέχεται τη συμπερίληψή του στον κατάλογο των πράξεων του Προγράμματος που δημοσιοποιεί η οικεία Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (**ή εναλλακτικά ο ΕΦ**) στην ιστοσελίδα που παρέχονται πληροφορίες για το Πρόγραμμα ή /και στη διαδικτυακή πύλη www.espa.gr, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 49 του Καν. 1060/2021, και στον οποίο αναφέρονται:
  - η επωνυμία του δικαιούχου [και στην περίπτωση δημοσίων συμβάσεων η επωνυμία του αναδόχου], [και εάν ο δικαιούχος είναι φυσικό πρόσωπο το ονοματεπώνυμό του],
  - ο τίτλος, ο σκοπός και τα αναμενόμενα ή πραγματικά επιτεύγματα της πράξης,
  - η ημερομηνία έναρξης της πράξης και η αναμενόμενη ή πραγματική ημερομηνία ολοκλήρωσής της,
  - το συνολικό κόστος της πράξης, το οικείο ταμείο και ο ειδικός στόχος, το ποσοστό ενωσιακής συγχρηματοδότησης,
  - η ένδειξη της τοποθεσίας ή ο γεωτοπισμός για την οικεία πράξη και τη συγκεκριμένη χώρα,
  - [η τοποθεσία του δικαιούχου εάν πρόκειται για κινητές μονάδες ή πράξεις που καλύπτουν πολλές τοποθεσίες] ή [την περιφέρεια επιπέδου Nuts 2 στην περίπτωση που ο δικαιούχος είναι φυσικό πρόσωπο],
  - τον τύπο της παρέμβασης για την πράξη σύμφωνα με το άρθρο 73 του Καν. 1060/2021.

[Το ονοματεπώνυμο του δικαιούχου φυσικού προσώπου και ο αριθμός ταυτοποίησης του μητρώου αλιευτικού σκάφους διαγράφονται δύο έτη μετά την ημερομηνία της αρχικής δημοσίευσής τους.]
- (ii) Να λαμβάνει όλα τα μέτρα προβολής και επικοινωνίας που προβλέπονται στο άρθρο 50 του Κανονισμού 1060/2021

και ειδικότερα:

- α) Να παρέχει στον επίσημο ιστότοπο που διατηρεί, εάν διατηρεί, και στους ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσής του σύντομη περιγραφή της πράξης, ανάλογη προς το επίπεδο της στήριξης, που περιλαμβάνει τους στόχους και τα αποτελέσματά της και αναφορά της χρηματοδοτικής στήριξης από την Ένωση
- β) Να παρέχει δήλωση όπου επισημαίνεται η στήριξη από την Ένωση κατά τρόπο εμφανή επί εγγράφων και υλικού επικοινωνίας σχετικά με την υλοποίηση της πράξης, που προορίζονται για το κοινό ή για τους συμμετέχοντες
- γ) [Να αναρτά ανθεκτική πλάκα ή πινακίδα, σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό, αμέσως μόλις ξεκινήσει η φυσική υλοποίηση πράξεων που περιλαμβάνουν φυσικές επενδύσεις ή μόλις εγκατασταθεί εξοπλισμός που έχει αγοραστεί, σε πράξεις
- που στηρίζονται από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής των οποίων το συνολικό κόστος υπερβαίνει τα 500.000 ευρώ,
  - πράξεις που στηρίζονται από το ΕΚΤ+ το ΤΔΜ, το ΕΤΘΑΥ, το TEA ή το ΜΔΣΘ, των οποίων το συνολικό κόστος υπερβαίνει τα 100.000 ευρώ.
- Οι ανθεκτικές πλάκες ή πινακίδες, σχεδιάζονται σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά που καθορίζονται στο Παράρτημα ΙΧ του Καν. 1060/2021 και παρουσιάζουν το έμβλημα της Ένωσης.]
- δ) [Να τοποθετεί αφίσα ελάχιστου μεγέθους Α3 ή ισοδύναμη ηλεκτρονική εικόνα, σε τοποθεσία που είναι σαφώς ορατή στο κοινό, με πληροφόρηση σχετικά με την πράξη και επισήμανσης της στήριξης από τα ταμεία, σε πράξεις που δεν εμπίπτουν στην υποχρέωση πινακίδων ή πλακών.]
- ε) [Να διασφαλίσει ότι, όταν ο δικαιούχος είναι φυσικό πρόσωπο, στο μέτρο του δυνατού, ότι οι κατάλληλες πληροφορίες με την επισήμανση της στήριξης από τα Ταμεία, είναι διαθέσιμες σε τοποθεσία που είναι ορατή στο κοινό ή μέσω ηλεκτρονικής εικόνας. Όταν ο δικαιούχος του ΕΚΤ+ είναι φυσικό πρόσωπο ή για πράξεις που στηρίζονται στο πλαίσιο του ειδικού στόχου του άρθρου 4, παρ. 1 στοιχείο ιγ) του Καν. ΕΚΤ+, δεν ισχύει η εν λόγω απαίτηση.]
- στ) [Να διοργανώνει εκδήλωση ή δραστηριότητα επικοινωνίας, με τη συμμετοχή της Επιτροπής και της αρμόδιας διαχειριστικής αρχής, σε εύθετο χρόνο, για πράξεις στρατηγικής σημασίας και πράξεις των οποίων το συνολικό κόστος υπερβαίνει τα 10 εκ. ευρώ.]
- ζ) [Να διασφαλίζει ειδικές απαιτήσεις για τη δημόσια προβολή πληροφοριών σχετικά με τη στήριξη από τα Ταμεία, για πράξεις που στηρίζονται από το ΤΑΜΕ, το TEA και το ΜΔΣΘ, που μπορεί να προσδιορίζονται στην Απόφαση Ένταξης, όταν αυτό δικαιολογείται για λόγους ασφάλειας και δημόσιας τάξης σύμφωνα με το άρθρο 69, παρ. 5 του Καν. 1060/2021.]
- η) [Να εξασφαλίζει διαμέσου των συμβατικών ρητρών ότι οι τελικοί αποδέκτες πράξεων χρηματοδοτικών μέσων, συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της ανάρτησης ανθεκτικών πλακών ή πινακίδων.]
- θ) Ο δικαιούχος όταν απευθύνει με τη σειρά του πρόσκληση για δράσεις που πρέπει να ενημερωθεί το ευρύ κοινό υποχρεούται να υποβάλει παράλληλα τα σχετικά στοιχεία και στο ΟΠΣ για να είναι εφικτή η έγκαιρη ενημέρωση του site του ΕΣΠΑ από το ΟΠΣ.

7. ΤΗΡΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΑΠΟ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥΣ

- (i) Να τηρεί και να ενημερώνει φάκελο πράξης με όλα τα στοιχεία που αφορούν στην εκτέλεση της πράξης έως την ολοκλήρωση, την αποπληρωμή και τη λειτουργία της. Στο φάκελο της πράξης να τηρούνται όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα σχετικά με τις δαπάνες και τους λογιστικούς ελέγχους για διάστημα πέντε (5) ετών, από την 31 Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο πραγματοποιείται η τελευταία πληρωμή προς το δικαιούχο ή για την περίοδο που προσδιορίζεται στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων (για πράξεις ήσσονος σημασίας) . Η ΔΑ ενημερώνει τον δικαιούχο για την ημερομηνία έναρξης της περιόδου διαθεσιμότητας των εγγράφων κατά την ολοκλήρωση της πράξης. Τα ανωτέρω στοιχεία και δικαιολογητικά έγγραφα διατηρούνται είτε υπό τη μορφή πρωτοτύπων, ή επικαιροποιημένων

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

αντιγράφων των πρωτοτύπων ή σε κοινώς αποδεκτούς φορείς δεδομένων, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εκδόσεων των πρωτότυπων εγγράφων ή εγγράφων που υπάρχουν μόνο σε ηλεκτρονική μορφή.

- (ii) Να κοινοποιεί στην αρμόδια Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος (ή εναλλακτικά στον ΕΦ) το έντυπο Ε.Ι. 1_7 «Κατάλογος εγγράφων για την τήρηση φακέλου Πράξης», στο οποίο, μεταξύ άλλων, καταγράφονται τα στοιχεία ταυτότητας και η διεύθυνση των φορέων στους οποίους τηρούνται στοιχεία και έγγραφα, καθώς και η μορφή υπό την οποία θα τηρούνται, το αργότερο με την υποβολή του πρώτου Δελτίου Δήλωσης Δαπάνης.
- (iii) [Να τηρεί ειδικότερους όρους ή περιορισμούς που τίθενται από το ειδικό θεσμικό πλαίσιο εφαρμογής της πράξης ή που τίθενται από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος (ή **εναλλακτικά τον ΕΦ**)]
- (iv) [Να τηρεί τις ακόλουθες μακροχρόνιες δεσμεύσεις, προκειμένου οι πράξεις να διατηρήσουν το δικαίωμα της συνεισφοράς των Ταμείων:
- α) Για πράξεις επένδυσης σε υποδομή ή παραγωγική επένδυση, εντός πέντε (5) ετών από την τελική πληρωμή ή εντός της προθεσμίας που ορίζεται στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων να μην επέλθει:
- παύση ή μετεγκατάσταση μιας παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της περιοχής προγράμματος
  - αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει σε μια εταιρεία ή δημόσιο οργανισμό αδικαιολόγητο πλεονέκτημα
  - ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους.
- β) Άλλες μακροχρόνιες δεσμεύσεις που ορίζονται από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος ή καθορίζονται από το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την πράξη.
- Η τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων επιβεβαιώνονται, μετά την ολοκλήρωση της πράξης, με διοικητικές ή και επιτόπιες επαληθεύσεις από την ΔΑ. (Στην περίπτωση που η υποχρέωση τήρησης των μακροχρόνιων δεσμεύσεων μεταβιβάζεται σε άλλο φορέα, αυτός προσδιορίζεται και η υποχρέωση αφορά αυτόν τον φορέα).]

8. ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ (συμπληρώνονται από τη ΔΑ ή τον ΕΦ στο ΟΠΣ ωστόσο θα συνοδεύουν την κάθε πρόσκληση, για πληροφοριακούς λόγους)

Τα παρακάτω στοιχεία θα συμπληρώνονται από τις ΔΑ ή τους ΕΦ μέσα στο ΟΠΣ κατά τη σύνταξη της πρόσκλησης, προκειμένου να είναι δυνατή η συμπλήρωση των σχετικών πεδίων στο Τεχνικό Δελτίο Πράξης από τα δεδομένα της πρόσκλησης.

Η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΑΦΟΡΑ:	
1. ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ, ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	
2. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΜΕΣΑ (ναι/όχι)	ΟΧΙ
3. Έχει άμεσα ωφελούμενους ΕΚΤ+ / ΤΔΜ (ΝΑΙ/ΟΧΙ) (αν «Ναι» η μέθοδος συλλογής – το πρότυπο απογραφικό) Προθεσμία υποβολής (ημέρες)	ΟΧΙ
4. ΠΡΑΞΗ ΠΟΥ ΕΜΠΙΠΤΕΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 94 του Καν. (ΕΕ) 2021/1060 (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	ΟΧΙ
5. ΠΡΑΞΗ ΠΟΥ ΕΜΠΙΠΤΕΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 95 του Καν. (ΕΕ) 2021/1060 (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	ΟΧΙ

ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

	I.ΚΩΔΙΚΟΣ	II.ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Μορφή στήριξης (FIN)	01	Επιχορήγηση
Πεδίο παρέμβασης (INT)	028	Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων, των ερευνητικών κέντρων και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
Ισότητα των φύλων (GEN)	03	Ουδετερότητα ως προς το φύλο
Ταξινόμηση δαπανών κατά COFOG2 (COFOG2)	04.9	Οικονομικές Υποθέσεις π.δ.κ.α.
Στρατηγικές Μακροπεριφερειακές/για Θαλάσσιες Λεκάνες (SEA)	11	Καμία συνεισφορά στις μακροπεριφερειακές στρατηγικές και στις στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες
Οικονομική Δραστηριότητα (ECO)	26	Άλλες μη προσδιοριζόμενες υπηρεσίες
Μηχανισμός Χωρικής διάστασης (TDM)	33	Καμία εδαφική στόχευση
Συνεισφορά σε ΑμεΑ (AMEA)	NO	Δεν αφορά ΑμεΑ (βελτίωση προσβασιμότητας και ενεργός ένταξη)
Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS3)	NAI	Συμβάλλει στην Έξυπνη Εξειδίκευση

Καθεστώς Ενίσχυσης

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΡ. ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΕΕ

Επικοινωνιακή Περιγραφή Πρόσκλησης

Οι πράξεις που θα χρηματοδοτηθούν αφορούν τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και λειτουργία Ζωντανών Εργαστηρίων (Living Labs) στις περιοχές των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ) Δυτικής Μακεδονίας. Στόχος είναι η δημιουργία ανοικτών οικοσυστημάτων καινοτομίας με βάση το μοντέλο της Τετραπλής Έλικας Καινοτομίας, όπου η επιστημονική κοινότητα, οι επιχειρήσεις, η δημόσια διοίκηση και η κοινωνία των πολιτών συνεργάζονται στη συνδημιουργία, τον πειραματισμό και την αξιολόγηση καινοτόμων τεχνολογιών, υπηρεσιών, προϊόντων και πολιτικών σε πραγματικές συνθήκες.

Κατηγορία	Κωδικός	Περιγραφή	Παρατηρήσεις
Τύπος ενίσχυσης	72807	Επιχορήγηση / Επιδότηση	

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τύπος ενίσχυσης	72813	Ενίσχυση για έρευνα / καινοτομία / τεχνολογική ανάπτυξη	
Κατηγορία κοινού	729001	Αγρότες (γεωργοί – κτηνοτρόφοι)	
Κατηγορία κοινού	729009	Ίδρυση επιχείρησης	
Κατηγορία κοινού	729010	Υφιστάμενη επιχείρηση	
Κατηγορία κοινού	729012	Άλλοι	Τεχνοβλαστοί υψηλής έντασης γνώσης